

LAIŠKAI LIETUVIAMS

Ar statysime tiltus ar sienas
tarp žmonių?

Ir bedieviai ir tikintieji savo
gyvenimu įrodo Dievo buvimą.

Ar dabartiniam mūsų jauni-
mui reikalingi autoritetai?

Kaip galima būti atviram ir
drauge išlaikyti paslaptis?

Ar lietuviškas vaišingumas
kartais neprieštaruoja manda-
gumui?

T U R I N Y S

TILTAI IR SIENOS — Bruno Markaitis, S. J.	193
IR BEDIEVYBĖ IR TIKĖJIMAS ĮRODO DIEVĄ — I. Naujokas	197
DAR ŠIS TAS APIE KUN. LIPNIŪNĄ — Alg. Kezys, S. J.	204
KUR GYVENA DIEVAS? — Pr. Alšėnas	206
VAIŠINGUMAS IR MANDAGUMAS — J. Vaišnys, S. J.	208
AR GALIMA APSIEITI BE AUTORITETŲ? — P. Maldeikis	210
ATVIRUMAS IR PASITIKĖJIMAS — Redaktorius	213
STEBUKLINGI BERNIUKAI. DANŲ PREKYBOS MINISTERIS... — J. Vaišnys, S. J.	215
EMMAUS STOVYKLA — K. Pečkys, S. J.	221
IŠ FILMŲ PASAULIO — J. V.	222

“Laiškai Lietuviams” leidžiami Tėvų Jėzuitų kas mėnesį, išskyrus liepos-rugpiūčio dvimėnesinį. Metinės prenumeratos kaina du doleriai. Atskiras numeris 20 centų.

Redaktorius — Juozas Vaišnys, S. J.

Redakcijos nariai: Jonas Borevičius, S. J.

ir Bruno Markaitis, S. J.

Administratorius — Petras Kleintotas, S. J.

Redakcijos ir Administracijos adresas: 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois.

Telefonas: HEMlock 4-1677.

LETTERS TO LITHUANIANS. Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 5541 S. Paulina St., Chicago 36, Illinois. Tel. HEMlock 4-1677. Yearly subscription two dollars. Single copy 20 cents. Entered as second class matter at the Post Office at Chicago, Ill. Additional office of mailing in Putnam, Conn.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

Viršelis ir vinjetės Sesers M. Mercedes, S. S. C.

TILTAI IR SIENOS

Šiais laikais, kai automobilis ir lėktuvas labai sumažino nuotolius, žmogus turėtų jaustis ne vienišas, bet, priešingai, artimai ir tampriai surištas su plačiuoju pasauliu. Kalbų ir kultūrų barjerai pasiliks ir toliau. Jų negalima panaikinti valandos būvyje. Bet naujausios susisiekimo priemonės ir mechanizuoti bendravimo metodai įgalina žmogų priartėti prie žmonių, priklausančių skirtingoms rasėms ir kultūroms. Iš kitos pusės, visos čia suminėtos priemonės įvairiose formose, o ypač spausdinto žodžio formoje žmogų tampriai riša su sava bendruomene. Jei prie visa to pridėdame kultūrinį bei meninį veikimą ir bendradarbiavimą, visuomeninę veiklą, bendrą interesų išryškėjusį apčiuopiamumą ir net religinę laisvę gimtosios kalbos rėmuose, mes turėtume sakyti logiškai ir teisingai, kad žmogui likti vienišu neturėtų būti nei progos, nei tikslo. O vis dėlto, mūsų dienų žmogus yra vienišas. Vienišas net tuo metu, kai jis svetimame krašte ir svetimoje aplinkoje sugebėjo sukurti tėvynę pagal gimtosios tėvynės charakterį ir modelį. Kur gi gilioji vienatvės ir vienišumo priežastis? Priežastis bus ne viena, bet tur būt, pačią pagrindinę bus vykusiai nusakęs Joseph Fort

Newton šiais žodžiais: "Žmonės yra vieniši, nes jie, užuot statę tiltus, stato sienas."

Vadinasi, žmonės, užuot ieškoję dalykų, kurie juos jungtų, pagrindinį dėmesį atkreipia į dalykus, kurie juos skiria. Tiek savoje, tiek svetimoje aplinkoje jie kritikuoja ir smerkia, užmiršdami, kad kur šviesa, ten ir šešėlis. Jų kūrybinė energija sudega be naudos, nieko nesusildžiusi, nieko neatgaivinus, nes pastangos buvo nukreiptos į neigiamuosius aplinkos elementus, ir kai pagaliau buvo prisartinta prie teigiamųjų elementų, ir protas buvo jau pervargęs, ir valia nusilpusi, ir širdis apkartusi. Per mažai buvo asmenų, kurie norėjo tiltą statyti. Dauguma siūlė, piršo, diskutavo, reikalavo statyti sieną. Sieną, kuri skirtų, dalintų bendruomenę, partiją, net ideologiją.

Evangelijoje mes randame keletą žmogaus tipų, kurie tapo vieniši tik dėl to, kad sieną, o ne tiltą statė. Štai Judas. Praktiškas idealistas. Gabus finansininkas. Bendruomenės pinigai buvo jo rankose. Užuot galvojęs, kaip juos panaudoti bendrai naudai ir bendram gėriui, jis pradeda svarstyti savo naudą, bando juos pakreipti savo ateities medžiaginiam

saugumui. Kai Betanijos Marija brangišiais kvėpalais patepa Viešpaties plaukus, jis veidmainiškai pasipiktinęs sušunka: "Argi nebūtų buvę galima tuos brangius kvėpalus parduoti už tris šimtus denarų ir išdalinti juos beturčiams?" Puiki mintis. Deja, tai buvo tik priedanga. Evangelistas Jonas prideda: "Ne beturčiai Judui rūpėjo. Jis buvo vagis." Viešpaties apaštalas tapo vagimi, nes, apleidęs bendrą gėrį, pradėjo rūpintis sava nauda, nebežiūrėdamas priemonių. Užuoat statęs tiltą, jis pradėjo statyti sieną. Ir kai didžioji pagunda atėjo, kai fariziejų vadai ir agentai pradėjo ieškoti silpnuolio apaštalo tarpe, jų akys nukrypo į Judą. Už pinigą jis daug ką padarys. Ir padarė. Jis išdavė savo Dievą už tris dešimtis sidabrinių.

Štai Petras. Sentimentalus idealistas, nesiskaitęs su žodžiais ir pažadais. "Jei visi tavimi pasipiktins, aš ne", gyrėsi jis, "jei net į kalėjimą man reiks eiti, mirti už tave — aš tavęs neišsiginsiu." Jis visur norėjo būti pirmas, geresnis, drąsesnis, ištikimesnis. Jis manė, kad žodžių pakanka, jei širdis karšta ir Viešpats arti. Jis, tokiu būdu, pradėjo statyti sieną, kuri jį skyrė nuo kitų apaštalo. Ir kai didžioji pagunda atėjo, jis jautėsi užtenkamai stiprus eiti į priešų vidurį vienas. Bet užteko tarnaitės, kad Petras, keikdamas ir piktžodžiaudamas, išsižadėtų savo idealo, išsigintų savo Dievo. Gaidys pragydo, ir Petras verkė karčiomis ašaromis. Verkė per vėlai.

Štai Tomas. Racionalus idealistas. Galvojančio žmogaus tipas, einąs prie pagrindinių gyvenimo klausimų ir išvadų ramiai, kantriai ir logiškai, bet nuolat remdamasis savo nuomone, savo akimis, savo išvadamis. Jis protavo teisingai, nes matė stebuk-

lus, girdėjo Viešpaties žodžius. Bet jis vertino savo protaujančią galią, savo nuomonę ir savo logiką. Deja, kai stebuklą nebebuvo, o Viešpats gulėjo grabe, Tomas pasimetė. Nors atėjo prisikėlimo rytas, ir džiaugsmingą naujieną paskelbė ne tik moterys, bet ir Petras su Jonu, Tomas apsisprendė kapituluoti. Užuoat statęs tiltą, jis pastatė sieną, pasitraukdamas iš Jeruzalės ir grįždamas namo.

Tai tik trys žmonių tipai, kurie pergyveno giliausią gyvenimo tragediją izoliuotame vienišume, statydami ne tiltą, bet sieną.

Kai mes šiandien pasižiūrime į save, į kitus ir į aplinką, mes matome vienišumą masėje. Sakykime, mūsų spauda. Mes turime daug laikraščių, atstovaujančių įvairias pakraipas ir ideologijas. Ir kaip dažnai mes matome plunksnos žmones, statančius ne tiltus, bet sienas, dalinančius bendruomenę, skaldančius masę. O kur vyksta pasidalinimas, susiskaldymas, ten sėjama sėkla pralaimėjimui, kuri seka užsispyrimas ir atitrūkimas nuo visumos nevaisingoje vienatvėje.

Šis skaldymasis ir pasidalinimas prasideda šeimoje, kai nebėra organinės jungties, rišančios vyrą su žmona, tėvus su vaikais. Nesutarimo bacila persimeta į organizaciją ir skaldymusi pastato sieną tarp idealo ir gyvenimo. Ją matome gyvą partijoje, kur tos pačios ar panašios ideologijos asmenys neberanda bendros kalbos ir kuria naujus vienetus, statydami ne tiltus, jungiančius nuomonių ir krypčių įvairumus, bet sienas, kurios atsistoja tarp žmogaus ir žmogaus ir nutraukia vienybės ir bendradarbiavimo ryšį.

Skaldymąsi ir pasidalinimą mes matome net religinėje plotmėje, kai

katalikai pastato sieną tarp savęs ir parapijos, ieškodami ne jungiančių, bet skiriančių veiksmų. Tos sienos statymo procesas eina toliau ir giliau, ir neužilgo mes pastebime, kad siena pradeda skirti religinę praktiką nuo gyvenimo, individą nuo bendruomenės, žmogų nuo Dievo.

Gyvenimas mums sako, kad net patys didžiausieji skilimai vyko ir vyksta ne dėl esminių dalykų, bet dėl antraverčių. O kur skilimas, ten vienatvė, ten vienišas žmogus pasileidžia į ateities nežinią, nebesirūpindamas bendru tikslu, nebodamas bendro gėrio. Daug turime sienų statytojų, o kur tiltų statytojai? Visuose mumyse yra daug geros valios. Kodėl ji neveikli? Ar ne pats laikas pradėti dažniau galvoti apie tai, kas mus jungia, ir žymiai rečiau apie tai, kas mus skiria? O mus jungia dideli ir esminiai gyvenimo dalykai. Skiria — smulkmenos. Taigi, daugiau tiltų, o mažiau sienų, nes tiltai jungia, o sienos skiria.

Kas gi žmones jungia? Pirmoje eilėje, žmogiškoji prigimtis. Nesvarbu, kokia žmogaus spalva, rasė, kraujas, kokia kalba, tikėjimas, koks turtas ir socialinė padėtis — kiekvienas žmogus turi tą pačią prigimtį, kuri visus žmones jungia stipriau ir arčiau negu bet kas kita šioje žemėje. Kai keičiasi valstybių sienos, gimsta ir miršta kultūros, kyla ir griūva imperijos — žmogaus prigimtis lieka esmingai ta pati. Net kai tautos, kalbos nyksta, vienišos stovi faraonų piramidės, ir į dangų stiebiasi inkų ir actekų apleisti paminklai — žmogaus prigimtis esmingai nesikeičia. Ji ne tik nesikeičia, bet net šiandien mums neklaidingai skelbia, kad Dievas ją sutvėrė į savo paveikslą ir panašumą. Ir šioje žmogaus prigimtyje, kuri lieka vis ta pati, nyksta skirtumai,

Vaikų Ansamblio dalyvės Čikagoje.

kuriuos sukuria laikas, pasaulėžiūros ir aplinkybės, kai mes prisimename, kad visi turime tą pačią prigimtį.

Skiriasi žmonių charakteriai, religijos, bet kaip kiekviena religija, galų gale, atsiremia į vieną ir tą patį Dievą, taip ir kiekvienas žmogus, koks bebūtų jo charakteris ir kokia pasaulėžiūra, atsiremia į visiems žmonėms bendrą prigimtį. Kaip Dievuje, taip ir prigimtyje, mes esame viena. Tos pačios dorybės ir tos pačios nuodėmės. Esmingai tas pats gyvenimas ir esmingai — tas pats gyvenimo tikslas. Gimimu į šį pasaulį visi ateiname, mirtimi — į amžinybę visi iškeliuojame. Gerumu save išganome, blogumu save prakeikiame. Dorybe ir malone tampame šventaisiais, o nuodėme ir blogu papročiu virstame nusidėjėliais.

Štai kas mus jungia: žmogaus prigimtis. O kas yra svarbiausia ir stipriausia jėga žmogaus prigimtyje? Kas, jei ne dvasia. Ji yra galingiausia ir intymiausia žmonių jungtis. Dvasia jungia. Jungia rases, kalbas, pasaulėžiūras, religijas. Jungia be fizinės jėgos, ginklo, be kalėjimo sienų, be baimės teroro ir bausmės grasinimo. Dvasia jungia žmones, nes ji sugeba panaikinti priešingy-

bes ir duoti žmonėms didelį ir bendrą tikslą.

Dvasia pirmoje eilėje reiškiasi tiesa ir meile. Ir žmogus, kuris yra sutvertas tiesos ir meilės Dievo, sutvertas tiesai ir meilei, pasiduoda tiesai ir meilei įgimtu palinkimu.

Dvasia reiškiasi tiesa — minties, arba santvarkos, arba pasaulėžiūros pavidale. Tiesa mintyje, sugebančioje apjungti ne tik atskirų tautų narius, bet ir skirtingų rasių. Šita prasme Šv. Povilas didžiavosi, kad "mūsų tarpe nebėra graiko, romėno, žydo." Mat, mintis gali panaikinti socialinę sieną tarp princo ir elgetos, leisdamą jiems bendrauti ne karališkojo dvaro aplinkoje, bet žmogaus prigimties plotmėje, kur tuščiavidurė ir atgyventa tradicija nebetenka jokios prasmės, kur žmogaus tikrasis svoris matuojamas ne auksu ir hektarų skaičiumi, bet dvasios turtingumu. Mat, mintis padeda žmonėms nusikratyti išblaškančiomis smulkmenomis ir susitelkti į esminius dalykus, kurie ir gyvenimui ir žmonėms duoda nesavanaudišką tikslą.

Tiesa santvarkoje, sulyginančioje žmones bendruomenės ar tautos rėmuose, duodančioje jiems lygias teises, uždedančioje lygias pareigas visuose tuose dalykuose, kurie yra esmingojo žmogaus laimingumo žemėje pagrindai. Santvarkoje, kuri bando įgyvendinti socialinį teisingumą visame bendruomenės ar tautos plote. Tokiu būdu, žmonės pasijunta lygūs gyvenimo apčiuopiamoje tikrovėje, nes nebėra priverstinių veiksnių, kurie žmones prievarta sugrupuoja į esmingai skirtingas kategorijas, kai vieniems duodamas pareigų, o kitiems privilegijų maksimumas.

Tiesa pasaulėžiūroje, padedančioje žmogui suprasti kultūrų, civilizaci-

jų ir religijų skirtumus, gilinantis į tiesos esmingąją ir nepadalınamąją vienybę ir šalinantis nuo smulkmenų, kurios tik išores daro skirtingas, bet nepaliečia dalykų širdies.

Vadinasi, dvasia jungia žmones. Dvasia, kuri reiškiasi tiesa mintyje, santvarkoje ir pasaulėžiūroje. Dvasia, kuri reiškiasi meile, galingiausiu ir patraukliausiu žmonių jungikliu.

Meilė jungia individus, du žmones iš skirtingų pasaulių, suvedama jų gyvenimus, kaip dvi upes į jūrą, suliedama jų norus, troškimus ir jų svajones į vieną norą, troškimą, svajonę, ir jie pradeda gyventi nebe sau, bet vienas kitam. Meilė sujungia grupes, sujungia šimtus ir kartais tūkstančius. Tarpusavio meilė, arba daugelio meilė tam pačiam asmeniui, arba tam pačiam tikslui, arba tam pačiam idealui. Tai nėra vien patraukimas, simpatija ar draugiškumas. Ne, tai meilė, kuri guldo galvą už savo draugus. Tai jėga, kuri skirtingus charakterius pajungia bendram ir nuolat augančiam darbui. Tai jėga, kuri bendruomenes, tautas pavergia vienam žygdarbiui, vienai unijai, kol, deja, žmogiškasis elementas nepaima viršaus, kol žmogaus siaurumas ir ribotumas neužkrečia visumos.

Žmogaus dvasia, kuri reiškiasi tiesa ir meile, jungia žmones. Kūrybinę žmogaus dvasia — kultūros visose plotmėse — jungia ne tik tautas, ne tik kalbas — ji tiltas tarp kontinentų. Mat, joje sutirpsta perdėtas tautiškumas, ir siaurumas įgauna plotį. Ji — bežode kalba į milijonus kreipiasi, ir visi supranta jos mintį. Tai tikrai teisinga garso ir vaizdo mene. Tai pasitvirtina herojiškose kovose už laisvę, lygybę ir tiesą.

Kilnieji dvasios pasireiškimai žmones jungia, o visa tai, kas atsiduoda

savanaudiškumu, kas išreiškia nesuvaldytą aistrą, neribotą ir egocentri-
nį palinkimą — visa tai skiria žmo-
nes, skiria, kaip sienos.

Todėl nusižeminimas, sakykime, žmones jungia, o puikybė žmones skiria, skaldo. Tikru nusižeminimu dvelkiąs žmogus mus traukia, puikulis mus atstumia. Mat, nusižeminimas yra kilnisis dvasios pasireiškimas.

Kantrybė žmones jungia, o jos stoka žmones skiria. Mat, kantrybė liudija subrendimą, išmintį, objektyvumą, o kantrybės stoka sako, kad, žmogus, tur būt, per gerai apie save galvoja, per daug iš kitų reikalauja ir per mažą iš savęs. Kantrybė yra kilnisis dvasios pasireiškimas.

Atsilyginimas geru už bloga žmo-

nes jungia, kerštas žmones skiria. Romumas ir santauka yra tiltai, o pyktis ir puoselėjama neapykanta yra sienos. Žmogaus supratimas yra tiltas, o fanatiškas ir pedantiškas siaurumas yra siena, kurios pats žmogus negali perlipti.

Vadinasi, kilnieji dvasios pasireiškimai tiesoje ir meilėje, grožyje ir gėryje yra tiltai. Jie jungia ne tik žmones, bet ir žemynus; ne tik religijas, bet ir rases. Žmogaus dvasia, kurioje Dievas gyvena, yra pontifex maximus — didžiausioji tiltų statytoja, kuriai — įgimtu palinkimu ir teise — priklauso tiesos ir meilės, gėrio ir grožio primatas. Žmogaus uždavinys yra reikštis ir kurti dvasią, kurioje Dievas gyvena.

Bruno Markaitis, S. J.

IR BEDIKVYBĖ IR TIKĖJIMAS IRODO DIEVĄ

*Bedievio gyvenimo tuštuma
reikalauja Dievo*

Be Dievo žmogaus gyvenimas yra tuščias, liūdnas, beprasmiš. Jei pažvelgiame į gamtą, matome, kad aiškūs įstatymai ir tikslingumas ją tvarko ir duoda prasmę. Be abejo, dar aukštesnę prasmę turi turėti žmogaus gyvenimas. Juk žmogus yra apdovanotas dvasia, jis yra gamtos valdovas. Žmogaus gyvenimui prasmę gali duoti tik Dievas.

Kad bedievio žmogaus gyvenimas yra klaidingai tuščias ir kad jokių žemiško turinio įprasminimu to skaudaus beprasmiškumo negalima pašalinti, tai aiškiai pamato tas, kas giliau į šį klausimą įžvelgia, tai patvir-

tina taip pat besiblaškančio bedievio gyvenimas ir atviri bedievių pasisakymai. Jau Senojo Testamento karaliaus Saliamono šios rūšies pasisakymai ir perg gyvenimai bus visiems laikams klasiškas pavyzdys. Šv. Raštas sako, kad šis valdovas visur ir visada ieškojo savo gyvenimo įprasminimo ir praturtinimo šalia Dievo. Ko tik jo širdis geidė, jam nieko netrūko. Bet jis pamatė, kad visa tai dvasios nenuramina ir kad joje pasiliekanči tuštuma reikalauja kito kio užpildymo. Todėl iš jo širdies ir lūpų nuolat veržiasi, kad viskas yra tuštybių tuštybė.

Ar karaliaus Saliamono pavyzdys, kurs milijonų žmonių gyvenime kartojasi, nesukelia mummyse minties,

Mažieji vaikų ansamblio žiūrovai.

kad, jei žmogus neranda šioje žemėje savo gyvenimo įprasminimo, nusiraminimo ir pilno pasitenkinimo, tai to įprasminimo reikia ne žemėje, o kur nors kitur ieškoti? Jei žemiškos gėrybės žmogaus nepatenkina, tai turi būti kokia nors kita nežemiška gėrybė, kuri pajėgtų jį patenkinti. Argi neturime teisės galvoti, kad jei žmogaus širdis to įprasminimo ir pasitenkinimo ilgisi, tai turi būti kas nors šalia žemės, kas galėtų jo gyvenimą pilnai įprasminti, nes įgimti prigimties palinkimai ir nujautimai negali būti beprasmiai? Jeigu jau kompasu adatėlė nerimauja, iki atsisojta viena jai skirta kryptimi, kuri egzistuoja ir ją pilnai nuramina, tai ar neturime pagrindo galvoti, kad ir žmogaus širdies ilgesys bei nerimas ir nepasitenkinimas šia žeme šaukiasi ko nors, kas turi būti ir tą širdies ilgesį gali nuraminti?

Kai užtemsta saulė, tai visi tvariniai kažkaip nejaukiai jaučiasi. Argi ir tai neparodo, kokią svarbią ir nepavalduojamą vietą gamtos gyvenime užima saulė? Žvelgdami į žmonių gyvenimą, galime aiškiai pastebėti, kad tie istorijos laikotarpiai, kur nustojama tikėti Dievą ir nuo Jo nutolstama, yra taip pat labai nejaukūs, kaip ir saulės užtemimas. Ar nejaučiame ir nematome, kad pasaulis,

nustodamas Dievo, vis tampa tamsesnis ir nejaukesnis? Vis didėjantis kriminalinių nusikaltimų skaičius, savižudybės, protinės ligos, žmogaus asmens paniekimas, politinis banditizmas — tai vis tos tirštėjančios tamsos siaubą sukėlią reiškiniai. Bet nepamirškime, kad žmonija, nors ir stengiasi visiškai Dievą išstumti iš pasaulio, vis tiek dar tebegyvena tos dvasinės saulės besileidžiančiais spinduliais, nors sąmoningai to ir neįaučia. Bet kas būtų, jei nė vieno spindulio nebeliktų?

Kartais kalbame apie primityviškų tautų barbariškumą, bet gal pamirštame, kad tų tautų padangėje, nors ir daugeliu prietarų aptemdyta, šviečia dievybės saulė. Koks barbariškumas užviešpatautų mūsų tautas, jeigu sukurtume tokią santvarką, kurioje dievybės saulė būtų visiškai užgesinta žmonių sąmonėje. Iš tikrųjų gal tai ir negalima, nes žmogaus prigimtyje visados yra įgimta Dievo sąvoka, nors ir labai nuslopinta. Galėtume sulaukti tokių laikų, kai Afrikos tautelių barbariškumas atrodys tikra dvasinė kultūra, sulyginus su mūsų barbariškumu! Ar tokio barbariškumo pavyzdžių šiandien neturime bedieviškuose komunistų kraštuose? Jei kam pirmiau buvo sunku tikėti pomirtinio pragaro dogmą, jei kam pragaras atrodė tik klaidus Dantės vaizduotės padaras, tai šiandien, matydami komunistines valstybes, sukurtas be Dievo, mes galime daug lengviau įsivaizduoti ir įtikėti pomirtinį pragarą. Juk komunistinė valstybė tai yra tikras pragaro atspindys. Kam teko pažinti ir pajusti komunizmą, supras, kad šie žodžiai nėra perdėti. Komunistai - bedieviai, sukurdami baimės, teroro ir vargo valstybę, sukūrė pragarą žemėje ir, nors ir nenorėdami, įrodė, kaip yra sun-

ku gyventi be Dievo ir kaip žmonijai Jis yra reikalingas. Šioje tamsoje ap-temo ir pačios pagrindinės žmoniško gyvenimo sąvokos, pvz., skirtumas tarp to, kas dora ir nedora, kas bloga ir gera, kas teisinga ir neteisinga.

Tad yra teisingi Franz Werfel žodžiai: "Aš jau labai anksti pažinau, kad sukilimas prieš atgamtiškumą yra viso mūsų vargo priežastis ir kad tikėjimas Dievu yra ne kas kita, kaip pripažinimas, kad pasaulis yra prasmingas... Todėl laikai, kurie dievišką pasaulio prasmę neigia, yra visuotinio pamišimo paliečiami." Pasaulis be Dievo labai aiškiai įrodo, kad be Dievo negalima gyventi, kad Jo būtinai reikia.

Grįžtant prie pavienio netikinčio žmogaus gyvenimo ir giliau į jį įsi-mąščius, galima matyti, kad toks gyvenimas būtinai turi būti tragiškas ir nelaimingas. Visos tokio žmogaus dvasios jėgos merdi ir dūsta. Jei kar-tais mes matome linksmus ir gyvenimu besidžiaugiančius tokius žmones, kurie save vadina netikinčiais, tai, geriau su jais susipažinę, pamatysime, kad iš tikrųjų jie dar nėra pilnai pamiršę Dievą ir tikėjimą, jie dar gyvena tikėjimo likučiais ar ta tikėjimo nuotaika, kuri paveldėjimu ar auklėjimu buvo įgyta praeityje. Dažniausiai tokie žmonės yra matę tik tikėjimo praktikavimą, bet ne patį tikėjimą. Jie dar patys sau apyskaitos duoti nepajėgia, kiek dar yra tikėjimo jų tariamame netikėjime.

Yra dar kita žmonių rūšis, kurie gal ir visai netiki, bet atrodo laimingi. Jų gyvenimas yra labai lėkštas, be jokių problemų, be gilesnio galvo-jimo. Jie, galima sakyti, gyvena tik išorinį gyvenimą, o apie vidurinį visai negalvoja. Jie savo nelaimės ne-junta tik dėl to, kad, užmerkę proto akis, jos nemato. Apie tokius žmo-

nes čia nekalbame, nes tai yra akli miegaliai. Čia turime mintyje tik tokius, kurie galvoja, kurie sakosi są-moningai netikį, kurie jaučia ir spren-džia problemas, tik, žinoma, ne tuo būdu, kuriuo turėtų. Tik tokių žmo-nių liudijimais mes domimės, nes tik jie gali pasakyti, ką jaučia netikin-tysis.

Netikėjimas Dievu yra tikėjimas tuštuma, atsitiktinumu, beprasmiškumu. Franz Werfel sako: "Kaip bloga muzika yra organizuota laiko tuštuma, taip ir materialistinis galvoji-mas yra ne kas kita, kaip organizuo-ta dvasios tuštuma." Tuštuma ir be-prasmiškumas negali patenkinti žmo-gaus dvasios, ieškančios kiekvieno dalyko prasmės. Kaip didelė, bet tuščia patalpa yra klaiki, taip klaiki yra ir dvasios tuštuma, kai negauna pa-tenkinamo atsakymo į didžiuosius buities ir gyvenimo klausimus. Dėl to ir Tolstojus savo jaunystėje labai klaikiai išgyveno pasaulėžiūros svy-ravimo klausimus. Laikiniai nerasda-mas į tuos klausimus atsakymo, jis rašė, kad "be atsakymo į šiuos klausimus negalima gyventi". Taip, be-prasmiškumas galvojančiam žmogui yra baisus, nepakeliamas. Jis stabdo visą veiklumą, nes jei beprasmis visas gyvenimas, tai ar ne juokinga bandyti surasti jo prasmę atskiruose veiklumo pasireiškimuose?

Beprasmiškumas stingdo ir tikrąjį džiaugsmą. Suvysta gyvenimo jė-gos ir nuosekliai galvojančius veda savižudybėn. Jei filosofas Nietzsche, kurs iš moderniųjų gal giliausiai yra nusakęs tragiką pasaulio ir žmo-gaus, pamiršusio Dievą, išėjo iš proto, tai ar prie to neprisidėjo jo matomas klaikumas ir beprasmišku-mas to gyvenimo, kurs nėra parem-tas Dievu? Bet jei gyvenimas be Die-vo yra nepakeliamas, jei giliau gal-

vojąs ir jaučiąs žmogus ne gyvena, o tik vegetuoja ir merdi, ar visa tai neįrodo, kaip reikia Dievo žmogui ir žmonijai? Tuštuma reikalauja užpildymo, beprasmiškumas — prasmės, nulių grandinė — prieš juos stovinčio ir juos įprasminančio vieneto.

Dar paminėsime pasisakymus tų žmonių, kurie į netikėjimo psichologiją giliau įsigyveno ir kurie netikėjimo nelaimę nusakydami, įrodė Dievo buvimą. Štai kokie skaudūs yra šv. Augustino patyrimai prieš atsivertimą: "Kad ir kažin kur kreiptųsi žmogaus siela, visur kitur be Tavęs ras tik skausmą... Bėda drąsuolei mano sielai, kuri tikėjosi, atsitraukusi nuo Tavęs, rasti ką nors geresnio. Varčiausiu šen ir ten, atgal, ant nuagaros, ant šonų, kniūbščias, bet vis buvo kieta, nes tik Tu vienas esi poilsis." Kaip šiuose šv. Augustino išpažinimuose yra vaizdžiai išreikštas bandymas ieškoti gyvenimo įprasminimo šalia Dievo ir kaip žmogaus prigimtis tuose "įprasminimuose" teranda vien skausmą!

Panašiai kalba ir Dostojevskis: "Gyvenimas šalia Dievo tai kančia, kurios negali vienas pakelti. Ir jei žmogus Dievo neranda ir nenori surasti, tada jis ieško ir suranda 'stabą.'" Čia genialusis mintytojas parodo didelį žmogaus savęs apgaudinėjimą, kad tik galėtų laimingiau gyventi. Nujausdamas beprasmiškumo klaidumą ir nenorėdamas priimti Dievo, kurs reikalauja pakeisti ir sudievinėti gyvenimą, žmogus sukuria tariamo prasmingumo iliuziją, bet tuo falsifikuotu pinigų jis įrodo tikro pinigų, tikros vertybės buvimą. Kitame savo veikale Dostojevskis pakartoja tą pačią mintį: "Dievą atmesti tai reiškia nusilenkti stabui: mediniui, auksiniui ar protiniui. Tai yra stabmeldžiai, bet ne bedieviai."

Prisimindamas gyvenimo patyrimą, kad viskas ir visi čia žmogų apvilia, jis pradeda ilgėtis ir tiesti rankas į tokią esybę, kuri neapvilia. Prisiminus, kad širdžiai reikia meilės, o pastovios meilės vertų objektų čia žmogus neranda, tampa visai suprantamas tas Dostojevskio aprašytas ilgesys: "Dievas jau dėl to man reikalingas, kad tai vienintelė esybė, kurią galima amžinai mylėti."

Retomis fizinio vienišumo valandomis, kai žmogus suseraga, ar dvasinio vienišumo valandomis, kai žmogus pasijunta apleistas tų, kuriais pasitikėjo, kuriuos mylėjo ir kuriuose matė beveik vienintelę gyvenimo atramą, tomis valandomis net ir netikintis negali neįsiti, kad žmogus be Dievo yra karčiai vienišas. Tik tada jis pajunta, kad šv. Kotrynos Genuvietės žodžiai yra labai teisingi: "Ar nori, kad trumpai pasakyčiau, kas yra Dievas? Tai yra tas, nuo kurio atsiskyrus, nerandama ramybės."

Tik didelės ir ilgos kančios sutrintas netikintysis, pajutęs savo bejėgiškumą ir nuo kitų priklausomumą, vadinamas, nuolankiau nusiteikęs ir labiau atviras tiesai, patiria visišką menkumą žmogaus, atsiskyrusio nuo Dievo. "Esame niekas, jei ryšiai, kurie mus riša su Juo, nutrūksta. Esame akli, jeigu Jo nematome, esame kurti, jeigu Jo negirdime, esame neįautrūs, jeigu Jį pamirštame" (P. Lippert, S.J.). Visos vertybės nustoja savo vertės, jeigu jų užnugaryje nestovi Dievas; viskas virsta tik piniginiu popieriu, neparemtu auksu.

Gal dramatiškiausiai netikėjimo nelaimę nusako rašytojas Roger Martin du Gard savo romane "Thibaults": "Yra visatoje žmogus, kuris neapsakomas kančias kenčia dienos metu ir kuris naktį negali užmigti, tai tas, kuris jaučia pasibaisėtiną širdies

tuštumą, nes jos norų malonumai negali užpildyti; tai tas, kurio galvoje yra visų jo galių kankinantis sąmyšis; tai tas, kuris pramogų metu linksmų svečių tarpe staiga pajunta, kad apie jo širdį niūriai plasnoja vienatvė. Yra visatoje žmogus, kuris nieko nesitiki, nieko nebijo (su tuo negalima sutikti, I. N.), kurs gyvenimą niekina ir vis dėl to neturi jėgų jam nutraukti. Tasci žmogus *tai yra tas, kuris netiki Dievą.*"

Jeigu žmogaus prigimtis yra nelaiminga be Dievo, ar tai nėra įrodymas, kad ji nėra skirta bedievybei? Jeigu ji būtų tam skirta, tai tame stovyje jaustųsi laiminga, nes kiekvienas yra laimingas, pasiekęs savo tikslą. Bet jeigu "siela, nutolusi nuo Dievo, yra lyg išnarintas skaudantis sąnarys" (Fenelon), tai tas stovis nėra natūralus. Taiigi, Dievo išvijimas iš savo gyvenimo yra labai nenatūralus elgesys. Todėl netikėjimo nelaimės tuštuma šaukiasi Dievo, įrodo Dievo būtinumą. Jei gyvenimas be Dievo nėra ramus, tai aišku, kad Dievas yra ir Jis yra reikalingas, nes gyvenimiškas instinktas žmogaus negali apgauti.

Tikinčiojo žmogaus gyvenimas įrodo Dievo buvimą

Sielos, gyvenančios su Dievu, jaučiasi gyvenančios turiningą ir prasmingą gyvenimą. Jos lengviau pakeičia visas gyvenimo naštas ir kančias. Sielos ypatingai artimos Dievui išgyvena begalinę to artumo laimę ir džiaugsmą. Tas džiaugsmas kartais būna taip apčiuopiamas, kad jo spinduliai prasiveržia ir pro didžiausių kančių debesis. Kankiniai, šventieji ir mistikai visa tai savo gyvenimu paliudija.

Ar tokie reiškiniai neturėtų sukelti net ir nefanatiškiems netikintiesiems

Vaikų Ansamblio šokėjos.

bent kuklų abejojimą: argi grynas niekas galėtų taip apčiuopiamai veikti žmogaus gyvenimą ir tokios šviėtos spinduliais jį nušviesti? Argi jie neturėtų pagalvoti, kad tie apčiuopiami džiaugsmingų dvasinių išgyvenimų reiškiniai turi turėti ne mažiau tikrą priežastį? Juk žmogui, norinčiam blaiviai objektyviai galvoti ir išsiilgusiam tiesos, tas faktas, kad daugelis žmonių Dievuje suranda aukščiausią dvasinį džiaugsmą, yra įrodymas, kad žmogus yra skirtas Dievui.

Jei žmogaus klausiančioji ir ieškančioji dvasia ilgisi pilnos tiesos, jeigu jo valia, ikvėpta sąžinės, yra lenkiama siekti dorovinio gėrio pilnumos, jeigu jo širdis ilgisi grožio ir su juo susidūrusi, tartum sparnus skridimui išplečia, tai įrodo, kad pilnoji tiesa, gėris ir grožis yra objektai, kurių žmogaus siela siekia ir į kuriuos ji visa savo prigimtimi veržiasi. Jeigu net ir daliniai tiesos, gėrio ir grožio išgyvenimai virsta nemažo džiaugsmo šaltiniais, tai yra įrodymas, jog tiems dalykams žmogaus siela yra skirta. Bet tik Dievas yra pilnoji Tiesa, didžiausias Gėris ir Grožis.

Ir čia, kaip ir pirmoje šio straipsnio dalyje, prisiminkime kai kurių

žmonių pasisakymus. Pažvelkime, ką jautė tie žmonės, kurie Dievuje gyveno. Štai klasiškas Šventraščio pavyzdys iš karaliaus Dovydo gyvenimo. Pirma nutolęs nuo Dievo nuodėmingu gyvenimu, vėliau gailėsčiu ir atgaila grįžęs prie Dievo, Dovydas pradeda gyventi turiningą ir prasmingą gyvenimą, vis labiau ir labiau pajusdamas Dievo saldįbę. Savo pergyvenimus ir jausmus jis išreiškia meile ir susižavėjimu trykštančiose psalmėse. Kai Dievas prie jo priartėjo, viskas įgyja prasmę ir turinį. "Tavyje yra gyvenimo šaltinis ir tavo šviesoje mes matome šviesą" (Ps. 35). Atgaila ir gailėsčiu prisiglaudęs prie Dievo, jis pergyvena dvasinės laimės periodą: "Viešpats gano mane: nieko man netrūksta; žaliuojančiose ganyklose mane paguldo. Prie vandens, kad pailsėčiau, nuveda mane; Jis atgaivina mano sielą" (Ps. 22). Dovydas ragina ir kitus tą saldįbę pajusti: "Ragaukite ir matykite, koks geras yra Viešpats; palaimintas žmogus, kurs bėga prie Jo glaustis" (Ps. 33). Dovydas išgyvena, kaip ir daugelis didžiųjų mistikų, didžiausios laimės pajutimą: "Kokios meilingos Tavo buveinės... trokšta ir išsiilgusi geidžia mano. Siela Viešpaties padangčių; mano širdis ir mano kūnas džiūgauja gyvajam Dievui... Tikrai, geresnė yra viena diena Tavo prieangiuose, kaip kitų tūkstantis..." (Ps. 83).

Vėl prisiminkime, ką jautė šv. Augustinas, suradęs Dievą po ilgo klaidžiojimo. Suradęs Dievą, jis surado viską. "Mylėk vieną gerį, kuriame yra visi gėriai, ir užteks." To begalinio džiaugsmo pilnumą pajunta tik tie, kurie visiškai Dievui pasišvenčia: "Kaip nuostabus Tavo meilės saldumas, kuriuo džiaugiasi tie, kurie nieko šalia Tavęs nemylti, nieko

nieieško, net nieko galvoti netrokšta." Ir štai tokių žmonių jausmai, kuriuos ir jis pats išgyveno: "Už Tavo meilę nėra nieko labiau glamonėjančio... tik Tu esi pilnumas ir nenutrūkstas išteklius negendamo saldumo... kai Tavęs ieškau, ieškau laimingo gyvenimo... Laimingas gyvenimas yra džiaugtis Tavimi, prie Tavęs, dėl Tavęs, nėra kito laimingesnio gyvenimo" (Išpažinimai).

"Kristaus Sekimo" autorius, taip aiškiai jaučiama kontemplatyvi siela, yra kupinas susižavėjimo Dievu: "Tavyje randu viską... Tavęs vieno pakanka... noriu tik Tavęs... Dievas yra visa ko šaltinis, iš kurio sau semia džiaugsmą visi šventieji... Džiaugsmi, kuriais apdovanoji Tave mylinčius kontempliacijos metu, yra neapsakomi... Juos girdai iš išganymo taurės, kurioje yra visi dangaus džiaugsmi..."

Šitas begalinis džiaugsmas iš Dievo artumo yra suprantamas, jei prisimenama katalikybės tiesa apie Dievo malonę ir jos esmę. Juk Dievo malonė tai yra dieviškas gyvenimas, tai dangaus užuomazga sieloje. Ne nuostabu, kad siela, kuri šiuo gyvenimu gyvena, jaučia tokius džiaugsmus, kuriems lygių nėra žemėje. Kai kurie šventieji tą Dievo artumo džiaugsmą taip galingai jausdavo, kad jų prigimtis, tartum elektros lemputė, į kurią yra paleista per stipri srovė, vos, vos neperdegdavo. Ir mistikų ekstazės, t. y. pojūčių ir nuovokos nustojimas, yra lyg savotiškas lempos išjungimas, kad džiaugsmo perteklius jos neperdegintų. Tokie stiprūs pergyvenimai tai yra lyg dangaus suspindėjimas žemėje. Tai yra gyvenimiškas šv. Povilo žodžių paliustravimas apie pomirtinę laimę Dievuje, kurios čia negalime įsivaizduoti, nes panašių dalykų nesame

patyrę, nei matę, nei girdęję. Ar be-
reikia didesnio ir apčiuopiamesnio
Dievo buvimo įrodymo?

Gal kas pasakys, kad čia suminė-
jome tik tų žmonių pasisakymus, ku-
rie mūsų laikams yra labai tolimi.
Gal kas pamanytų, kad toks džiaugs-
mas mūsų laikais nėra įmanomas.
Bet galime rasti ir mums artimesnių
žmonių panašių išgyvenimų. Štai
nors ir nepaskelbtas šventuoju, bet
labai gilus krikščionis fizikas Pascal
yra išgyvenęs labai apčiuopiamą
ekstatišią Dievo artumą. Tasači išgy-
venimas virsta labai giliu religiniu
įsitikinimu, sujungtu su begaliniu
džiaugsmu.

Įdomu pasiskaityti naujųjų atsiver-
telių biografijas. Jie visi išgyvena
savo atsivertimą, kaip nepaprastą
gyvenimo nušvitimą, pražydyjimą,
džiaugsmą. Štai vokiečių tapytojas
Julius Langbehn (miręs 1907 m.) savo
laiške vyskupui Kepleriui rašo:
"Kas yra visi pasaulio erškėčiai
prieš vieną, vienintelę rožę? Niekis.
Štai mano gyvenimo išsprendimas.
Aš suradau rožę. Pagaliau aš vėl tu-
riu namus ir tėvynę." Kai kurie jo
pasisakymai mums leidžia suprasti,
kiek džiaugsmo jis išgyveno, prakti-
kuodamas religiją. "Vienintelė vie-
ta, kur aš jaučiuosi tikrai ramus, tai
katalikų bažnyčia... Kaip jaučiuosi
laimingas, kai vienas su Juo bažny-
čioje esu, negaliu apsaityti. Iš susi-
žavėjimo man net širdį pradeda fiziš-
kai skaudėti."

Jei pažvelgiame į aštriusių kata-
likų vienuolynų gyvenimą, pvz., tra-
pistų, kartūzų, karmeličių, kur žmo-
nės, pasaulio stiliumi kalbant, save
palaidoja, išsijungdami iš viešojo
gyvenimo, atsiskirdami nuo savo ar-
timųjų, visai paneigdami savąjį aš ir
jį nukryžiuodami, matome, kad ten
pasiekto Dievo artumo dėka iš jų sie-

lų tryksta tokie džiaugsmo šaltiniai,
kurių net ir uolūs tikintieji negali su-
prasti ir net įsivaizduoti. Štai karme-
litė Elzbieta (iš Prancūzijos Dijon
miesto) 21 metų įstoja į vienuolyną ir
26 metų miršta. Tai tikra meilės pasi-
aukojimo liepsna. Jos raštai parodo,
ką ji išgyveno. Savo dvasiniame die-
noraštyje ji rašo: "Sode, vienuolyno
koridoriuose, visur Dievas yra taip
arti, kad tartum tik plonas šydas Jį
dengia ir kiekvieną momentą Jis ga-
li pasirodyti... Šita draugystė su Juo
mano viduje tapo man nuostabi saulė,
kuri nušvietė mano gyvenimą ir
man į čia dangų atnešė... Aš suradau
dangų žemėję, nes dangus tai yra
Dievas, o Dievas yra mano sieloje.
Tą dieną, kai aš suvokiau šią tiesą,
viskas man nušvito ir pradėjo spin-
dėti." Šitas nuostabus džiaugsmas,
surastas Dievo artume, davė jai jėgų
pakelti skausmingą atsiskyrimą nuo
motinos ir aštrų karmeličių gyveni-
mą. Štai jos žodžiai: "Dievuje turiu
viską ir Jame surandu tuos, kuriuos
turėjau palikti... Jei Dievas nepripil-
dytų mūsų vienuolyno koridorių ir
celių, kaip ten būtų nyku! Bet Jis
mums persišviečia per viską, mes Jį
nešiojame savyje, ir šitas mūsų gy-
venimas tampa lyg paankstintas
dangus." Kaip blankūs atrodo visi
protiniai Dievo buvimo įrodymai,
kai susiduri su tokiais Dievo išgyve-
nimais!

Yra tūkstančiai sielų, kurios Die-
vuje surado džiaugsmą ir laimę. Tas
džiaugsmas joms padėjo pagundų
metu nugalėti nuodėmingo džiaugs-
mo viliojimus ir jas pririšo prie Dievo
amžinai. Kaip fizinių spindulių ir fi-
zinės šviesos šaltinis yra saulė, taip
ir dvasinio džiaugsmo ir dvasinės
šviesos spinduliai rodyte rodo į jų
šaltinį — Dievą.

Ignas Naujokas

Dar šis tas apie kun. A. Lipniūną

Tik tas gali būti didis prieš žmo-
nes, kas prieš Dievą jaučiasi visai
mažytis. *Arndt*

Mano atmintyje pinasi šie du, ro-
dos, paradoksiškai skambą, kun. Lip-
niūno asmenybės bruožai — didingu-
mas ir nusizeminimas.

Kai kalbame apie kun. Lipniūną,
lengviausiai prisimename jį kaip
garsų pamokslininką. Jo vardo pami-
nėjimas savaime atkuria mūsų at-
mintyje šv. Jono milžinišką bažnyčią,
Vilniaus garsiąją katedrą, ar Aušros
Vartų šventovę. Su Lipniūno pavar-
de, rodos, neatskiriamai yra susiję
tūkstantinės klausytojų minios, ku-
rios gauda kiekvieną jo žodį ir jį per-
gyvena.

Bet kun. Lipniūnas sakė pamoks-
lus ir kitose bažnyčiose, ne tik šv.
Jone, katedroje ar Aušros Vartuose.
Čia jis kalbėjo taip pat ir kitokiai
publikai, kuri, deja, nemokėjo jo taip
įvertinti, kaip įvertino anų bažnyčių
lankytojai. Dėl to ir kun. Lipniūno pa-
sisekimas čia buvo daug mažesnis.
Bet tai mūsų pamokslininko nebaidė.
Kad ir daug užsiėmęs buvo svarbiais
visuomeniniais reikalais, jis vis ras-
davo laiko ir noro pasišvęsti antrajai
savo klausytojų grupei — mokykli-
nio amžiaus vaikams.

Rusų okupacijos metu kun. Lipniū-
nas buvo Pedagoginio Instituto pra-
džios mokyklos kapelionas. Kartą
(jei teisingai prisimenu, tai buvo 1941
m. gavėnioje) jis pravedė savo mo-
kiniams rekolekcijas. Aš tada lan-
kiau šeštąjį tos mokyklos skyrių. Re-
kolekčių vieta buvo šv. Teresės baž-
nyčia. Nors visi vaikai buvo kvie-
čiami dalyvauti, tačiau mažai kas
tuo kvietimu pasinaudojo. Per visas
rekolekcijas erdvi šv. Teresės bažny-

čia buvo beveik tuščia. Kur-ne-kur
suoluose sėdėjo išbaidyti berniukai
ir mergaitės. Kai pamačiau kapelio-
ną lipant į sakyklą, man net nesma-
gu pasidarė. Aš buvau papratęs į
Lipniūną sakykloje žiūrėti pasistie-
bęs, per kitų galvas. O dabar ir iš
bet kurio kampo galėjai jį matyti.
Man atrodė, kad ir kun. Lipniūnas
turėjo nemaloniai jaustis. Juk jis jau
buvo pripratęs prie didelės klausyto-
jų minios. Bet mūsų pamokslininkas
šito staigaus žmonių sumažėjimo bu-
vo visai nesujaudintas. Užlipęs į sa-
kyklą, apžvelgė savo jaunuosius
švelnia šypsena, paprašė, kad suei-
tų į būrelį arčiau prie sakyklos ir ta-
da pradėjo kalbėti. Pusė valandos
buvo atiduota pamokslui. Po jo vėl
koks pusvalandis išpažinčių klausy-
mui. Ir taip tris dienas. Klausytojų
skaičius nedidėjo.

Panašiai atsitiko ir kitą kartą.

Mokslo metams įpusėjus, tikybos
pamokos mokyklose buvo uždraus-
tos. Bet kun. Lipniūnas savo mokinių
neapleido. Mums buvo paskelbta,
kad tikybos pamokos bus dėstomos
po pietų šv. Teresės bažnyčios za-
kristijoje. Kas norėjo, galėjo ateiti.
Šita privilegija vėl mažai kas naudo-
josi. Oras tada jau buvo atšilęs, pa-
vasarėjo, todėl popietinės pamokos
daug kam nerūpėjo. Galėjai nugirsti
įvairiausių pasiteisinimų. Susitikęs
gatvėje vieną savo skyriaus draugą,
paklausiau, ar eis į tikybos pamoką.
Atsakė, kad ne. Paklausiau kodėl.
"Aš komunistas", ištare ir pasisuko
miesto link.

Šv. Teresės zakristija buvo didelė.
Vietos būtų užtekę dideliame vaikų
būriui, bet susirinkdavo tik apie ko-
kia 10. Šitam būreliui kun. Lipniūnas

Kunigas Petras, "benamių tėvas", lanko vargšus.

reguliariai duodavo tikybos pamokas.

Vaikams jis visada būdavo malonus, draugiškas, tėviškas. Todėl ne be reikalo vaikai vadindavo jį "mūsų kunigėliu". Kartais jis prašydavo mus ateiti pas jį piauštinti naujų knygų, kurių jis pirkdavo glėbiais. Ateidavom anksčiau negu buvo susitarta. Neradę namie, laukdavom jo kieme. Kai pamatydavom grįžtant iš miesto, pasileisdavom visas būrys pasitikti savo kunigėlio. Apkabindavome, apspisdavome jį iš visų pusių ir taip eidavome į antrą aukštą piauštinti knygų.

Čia vėl valandos praeidavo, iki atlikdavome savo "darbą". Namu nesukubėdavome, nes smagu buvo būti pas kunigėlį. Be to, ir kunigėlis atrodė patenkintas savo jaunųjų draugijoje. Jo mylinti siela nevengdavo mažųjų pramuštgalvių. Jis juos kviesdavosi, su jais būvodavo, žaisdavo, juos mokė. Būdamas mažo ūgio, jis pasidarydavo mažas ir siela; ir taip tapdavo lygiai toks, koki buvo jo mažieji draugai.

Pasaulio akimis žiūrint, tokio žmogaus užsiėmimas su vaikais, ypač, kai jis neneša daug gero, tėra tik laiko gaišinimas. Yra visuomenės šulų,

kurie pajutę savo svarbą viešame gyvenime, vengia vaikų kompanijos. Jie laiko ją savo pažeminimu. Juk yra svarbesnių reikalų, kaip su vaikais žaisti. Paskaitas skaityti, oponento argumentus sutriuškinti, minias savo galingais žodžiais jaudinti — čia yra didžiųjų darbas!

Panašiai galvojo ir apaštalai, kai vaikai pradėjo veržtis prie jų labai užimto Mokytojo. Bet Jėzus sudraudė juos sakydamas: "Leiskite mažutėlius ir nedrauskite jiems eiti pas mane, nes tokių dangaus karalystė" (Mato, 19, 14). Kitą kartą, kai mokytiniai paklausė Jo, kas yra didžiausias dangaus karalystėje, Jis pasišaukė vaiką, pastatė jį tarp jų ir tarė: "Iš tikrųjų, sakau jums, jei nepasidarysite kaip vaikai, neįeisite į dangaus karalystę, (Mato, 18, 3). Kas nori įeiti į dangaus karalystę, tas turi tapti kūdikis, t. y., nusižeminęs ir nuolankios širdies. Tik tada jis bus pakankamai didis ir pakankamai vertas dangaus karalystės.

Kristaus žodžiai buvo gera pamoka apaštalams. Jie turėjo nebėgti nuo vaikų, bet bendrauti su jais. Šitas bendravimas yra naudingas ir vaikui, kuris iš vyresniojo mokosi, ir pačiam mokytojui, kuris per vaiką įgau-

na to nusižeminimo, kuris reikalingas dangaus karalystei ir tuo pačiu tikram didingumui.

Darbas su vaikais pats iš savęs nėra žeminantis. Bet jis gali būti toks. Ir tai įvyksta tada, kai žmogui, kuris jaučiasi sugebąs dirbti aukštesnio lygio darbą negu vien su vaikais žaisti, yra pavedamas vaikų auklėjimas. Dėl šitos priežasties pasaulio puikūnai juo neužsiima — tai juos per daug žemina.

Kun. Lipniūnas už savo pamokslus didžiosiose Vilniaus šventovėse ir už savo darbus sostinės inteligentų tarpe buvo keliamas į padanges, dar gyvas būdamas. Jis, be abejo, tai žinojo. Būdamas žmogus, jis gal ne kartą turėjo perkęsti pagundą pagarbinti puikybės dvasią. Bet šita dvasia buvo priešinga Tam, Kuriam, įstodamas į kunigų luomą, pasižadėjo ištikimai tarnauti. Kristus nugalėjo dykumų dvasią, paniekindamas jos puikybę. Jam geriau buvo neturėti viso pasaulio karalysčių negu tarnauti mamoni. Visi didieji Kristaus sekėjai kovojo su ta dvasia. Kokių būdu? Dažniausiai mažais darbais, kuriuos atlikdavo šalia didžiųjų. Daugelis jų rašė knygas, steigė naujus ordinus, kovojo su Bažnyčios priešais ir atliko daug kitų pasauli stebinančių darbų. Bet jie taip pat užsiiminėdavo ir žemais darbais — ligonių lankymu, vargšų šelpimu, vaikų mokymu, net elgetavimu ir kitomis viešomis atgailomis. Šiais darbais jie siekė tam tikros pusiausvyros savo dvasiniame gyvenime. Didžiaisiais darbais jie iškilo kitų ir savo akyse. Tuos iškilimus reikėjo kaip nors "išlyginti", nes kitaip galėjo prarasti krikščioniškosios dorybės idealą — širdies nuolankumą. Dėl to jie ir imdavosi "mažųjų" darbų.

Galima manyti, kad dėl tos pačios

priežasties ir kun. Lipniūnas šalia savo pamokslų šv. Jone, katedroje ir Aušros Vartuose dar sakė juos ir šv. Teresės bažnyčioje bei jos zakristijoje, kur jo pasisekimas, kaip jau matėme, buvo žymiai mažesnis kaip anose vietose. Gal būt dėl tos pačios priežasties jis bendravo ne tik su įtakingąja visuomenės dalimi, bet ir su ta, kurios įtakingumas tuo metu buvo visai nejauchiamas, ir kuri net nemokeyo jam tinkamai atsidėkoti gausenu dalyvavimu jo konferencijose. Šitas faktas buvo jam pažeminimas, bet ne blogąja prasme, o gerąja, nes per jį jis pasidarė panašus į Bažnyčios šventuosius ir net į Patį Bažnyčios Įkūrėją Kristų, Kuris, būdamas Dievas, plovė savo apaštalu kojas.

Alg. Kezys, S. J.

Kur gyvena Dievas?

Kai gimė Dievo Sūnus, skambėjo angelų giesmė: "Garbė Dievui aukštybėje ir ramybė žemėje geros valios žmonėms". Taip pat ir šiandien tikintieji linki taikos ir ramybės vienas kitam. Deja, atrodo, kad šiandien taikos ir ramybės pasaulyje nėra. Pasibaigus pirmajam pasauliniam karui, taika žemėje tęsėsi vos porą dešimtmečių. Ir mūsų Tėvynė tik dvidešimt metų galėjo džiaugtis taika ir laisve. Svetimieji diktatoriai išplėšė mums laisvę, sutrypė žmoniškąsias teises ir daugelį išgujo iš gimtojo krašto. Vienus ištrėmė į Sibirą, kitus išblaškė po plataus pasaulio kampus, o likusiems tėvų žemėje uždėjo vergijos pančius ir atskyrė nuo laisvojo pasaulio geležine uždanga.

Kai baigėsi antras pasaulinis karas, tikėjomės, kad galėsime grįžti į

Tėvynę. Deja, taip neįvyko. Nors nuo karo pabaigos jau dešimtmetis praėjo, daug pastatų ir miestų jau atstatyta, daug sugriautų meno paminklų jau atnaujinta, bet žmogus vis dar pasiliko nužmogintas, sutryptas, pažemintas. Laisvieji rūpinasi tik savo kailiu. Jie nedrįsta net išsitariti apie dešimtis milijonų žmonių, kenčiančių Sibiro lageriuose, apie šimtus milijonų žmonių, nešančių vergijos jungą bedieviškų bolševikų pavergtuose kraštuose. Įvairiose konferencijose daug posėdžiaujama, apie daug ką kalbama, tariamasi, tik, deja, niekas neužsimena apie jo laisvę, apsisprendimą ir kitas žmogiškas teises. O kartais, jeigu ir pakalbama, tai labai veidmainingai ir nenuoširdžiai. Jeigu kas ir kaltina kitus žmogiškųjų teisių nebojimu, tai dažniausiai tai daro Sovietai. Jie kaltina Vakarų Demokratijų atstovus, o šie tyli, nedrįsta ką nors bloga pasakyti prieš buvusius "sąjungininkus".

O taip yra dėl to, kad žmonės pamiršo Dievą, pamiršo įrašyti Jo vardą net į Jung. Tautų statutą, kuriuo vadovaujasi apie šešiasdešimt viso pasaulio valstybių, priklausančių Jungtinių Tautų organizacijai, šiais metais švenčiančiai dešimties metų jubiliejų. Ir čia dauguma tautų atstovų pataikavo raudonųjų bedievių mažumai.

Ir šeimoms reikia ramybės

Bažnyčioje žmonės meldžiasi, prašydami pasigailėjimo, tvirtumo, ramybės. Taip, visa to mums reikia, bet labiausiai reikia širdžių ramybės ir taikos. Bet išlaikyti širdies ramybę šiais laikais, kai pasaulis gyvena nuolatiniėje baimėje ir netikrumo rytojumi, nėra lengva, Gal dėl

to šiandien matome tiek nervingumo ir pykčio atskirų žmonių ir šeimų gyvenime. Tai yra įvairiausių nesantykių ir nelaimių priežastis. Nervingumo simptomai labai jaučiami mūsų tremtinių šeimose. Tam priežasčių, žinoma, yra labai daug: tremties pergyvenimai, tėvynės nostalgija, nežinomas rytojus...

Visus sunkumus daug lengviau nugali tos šeimos, kuriose viešpatuoja ramybė ir santauka. Čia prisimenu gražų pasakojimą, girdėtą Kauno katedroje pamokslo metu.

Kartą pradžios mokyklos kapelionas paklausė pirmo skyriaus vaikų, kur gyvena Dievas. Buvo įvairių atsakymų. Vieni sakė, kad Jis gyvena danguje, kiti — žemėje, treči — ir žemėje ir danguje. Bet vienas mažytis berniukas pakėlė ranką ir pareiškė norįs pasakyti savo nuomonę.

— Na, mažyti, pasakyk tu, kur Dievas gyvena? — paklausė kapelionas.

Vaikas, atsigręžęs į langą, parodė pirščiuku pamiškėje esančią trobelę ir tarė:

— Ten, kunigėli, toje mažoje trobelėje Dievas gyvena.

Kunigą toks atsakymas labai sudomino ir jis paklausė berniuką, dėl ko jis taip manęs.

— Taip žmonės kalba, — atsakė berniukas. — Toje trobelėje gyvena du broliai. Abu neturtingi, abu vedę, abu turi šeimas, bet niekad nesipyksta. Todėl žmonės ir sako, kad tarp jų Dievas gyvena.

Tikrai daug tiesos čia pasakyta. Kur tarp žmonių yra taika ir sugyvenimas, ten, atrodo, ir pats Dievas gyvena. Ir, antra vertus, tik ten bus taika ir ramybė, kur gyvena Dievas, kur Jis nėra užmirštas.

Pr. Alšėnas

VAIŠINGUMAS IR MANDAGUMAS

Mes, lietuviai, giriamės savo vaišingumu, ir visai teisingai. Gal tikrai kitose tautose sunku pastebėti tokių nuoširdų vaišingumą, kaip Lietuvoje. Lietuviuvi vaišingumas yra tartum įgimtas. Kai kas mėgina įrodinėti, kad ne visi lietuviai yra vaišingi. Sakoma, kad tik žemaičiai ir aukštaičiai pasižymi vaišingumu, o Suvalkijoje jo nerasi. Tai yra labai didelė klaida. Suvalkiečiai, kaip ir visi lietuviai, yra labai vaišingi, tik jų vaišingumas gal šiek tiek kitaip pasireiškia negu žemaičių. Tai išplaukia iš skirtingo suvalkiečių charakterio.

Visi žino, kad tiek geografinė padėtimi, tiek istorinių įvykių raida Suvalkija tapo pažangiausia Lietuvos sritis. Čia žmonės turtingiau gyvena, čia didesnis skaičius aukštesnius mokslus pasiekia, čia daugiau yra pažengusi civilizacija. Visa tai suvalkietyje išugdė tam tikrą ambiciją, kuri turi įtakos ir jo vaišingumui. Suvalkietis yra nemažiau vaišingas už kitus lietuvius, tik jo vaišingumas atrodo kartais netoks nuoširdus, nes jame pasireiškia suvalkiečio ambicija ir išdidumas. Žemaitis tave visados vaišins, nors ant stalo tegalės padėti tik bulvių su rūgštum pienu

arba didelį dubenį pusmarškonės košės. Suvalkietis to niekad nedarys. Jeigu jis negali svečio pavaišinti, kaip pridera, jis jo visai nevaišins. Suvalkiečio vaišių stalas turi būti apkrautas tokiais valgiais, kad svečią nustebintų, kad jis kelias dienas apie tai kalbėtų. Ir suvalkietis, norėdamas pasirodyti vaišingas, kraus ant vaišių stalo, ką tik gali, nesigailėdamas jokių išlaidų. Suvalkietis nėra šykštus, jis yra didžiadvasiškas. Jis gerbia ne tik svečią, bet ir save, užtat nenori apsijuokinti, padėdamas ant stalo bet ką. Taigi, ir suvalkietis, kaip ir kiekvienas lietuvis, yra vaišingas.

Ir po pasaulį paplitę lietuviai šios savo ypatybės taip greitai neužmiršta, vaišingumu jie visados pasižymi. Bet kaip kiekviename dalyke, taip ir čia turi būti tam tikros ribos ir saikas. Nors ir geriausia žmogaus ypatybė, peržengusi nustatytas ribas ir neišlaikiusi saiko, tampa blogybe. Gal būt, ir mūsų vaišingumas kartais peržengia ribas, užmiršta saiką ir lietuviuvi nedaro garbės, bet tik gėdą. Mes turime būti vaišingi, bet neužmirškime mandagumo ir takto. Šiame šeimos skyriuje mes dažnai rašėme apie žmonos ir vyro santykius, nagrinėjome vaikų santykius su tėvais ir tėvų su vaikais, bet bus ne pro šalį pažvelgti, kokie turėtų būti šeimos santykiai su svečiais. Su svečiais mes turime būti nuoširdūs, vaišingi, bet drauge taktiškai ir mandagūs. Taktas ir mandagumas reikalauja niekad kito žmogaus neužgauti ir nedaryti bei nesakyti to, kas jam nebūtų malonu. Neretai svečiuose tenka pastebėti, kad mes, lietuviai, taktą ir mandagumą paaukojame vaišingumo sąskaiton. Čia mintyje turiu perdėtus raginimus, vertimus, tikrą prievartavimą valgyti ir gerti.

Kai kas mano, kad vaišėse bus išlaikytas geras tonas, jei svečiai visuomet atsisakinės, nieko neims valgyti nei gerti, o šeimininkai juos visokiais būdais ragins ir vers. Tokios vaišės man primena Lietuvos žydelių krautuvę, kur krautuvininkas visokiais būdais prisispyręs perša savo prekę, o pirkėjas stengiasi kaip galima daugiau nusiderėti. Tai yra tikrai juokinga ir negražu. Kai kuriose Lietuvos vietose net yra buvusi patarlė: "Svečiuose ant vaišių stalo visko buvo, tik trūko raginimo".

Reikėtų visuomet prisiminti šią taisyklę, kad viskas, kas yra padėta ant vaišių stalo, yra padėta ne parodai, bet svečiams. Šeimininkai bus patenkinti, jei svečiai visko ragaus, valgys ir gers. Jei svečiai taip elgtųsi, bet nesibrangintų ir nelauktų būti raginami, tada šeimininkams nereikėtų jų raginti ir versti. Taigi, nėra prieš mandagumą pačiam imti, kas yra ant stalo, arba paprašyti, kad kitas paduotų, jeigu ir niekas neragina.

Bet yra tokių šeimininkų, kurie savo vaišingumą nori parodyti ne tiek valgių bei gėrimų gerumu ir gausumu, kiek raginimu ir net prievarta. Teko girdėti tokį pasakojimą, kad kažkur Žemaitijoje keleivis užėjo į sodybą paprašyti stiklo šalto vandens. Tuoj vaišingoji šeimininkė jam padavė. Jis išgėręs padėkojo ir pasakė, kad jų vanduo esąs labai skanus. Tada šeimininkė pripylė dar vieną stiklą ir liepė gerti. Veltui keleivis atsisakinėjo, kad jau nejučia troškulio, kad jau atsigėrė, šeimininkė bruko jam į rankas stiklą ir liepė gerti, jeigu skanu; sakė, kad jie vandens daug turį, kad jo tikrai nepritruks. Ir taip tą keleivį prigirdė, kad jis vos vos paėjo.

Atrodo juokinga, bet yra dar juo-

kingiau arba, geriau sakant, negražu ir liūdna, kai šeimininkai tiek yra netaktiški, kad verčia gerti degtinę arba kitus svaigalus ne tik suaugusius, bet net ir jaunuosius. Kartą teko būti liudininku labai klaikaus vaizdo, kurį gal kas vadins vaišingumu. Prie stalo sėdėjo daug svečių, tarp jų ir kokios šešiolikos metų mergaitė. Šeimininkai pylė svečiams degtinę, neaplenkdami nė tos mergaitės, nors ji atsisakbinėjo, kad niekad negerianti, kad nė tėveliai nenori, kad ji gertų. "Dabar esi pas mus svečiuose ir turi manęs klausyti", pasakė šeimininkė ir pripildė jos stiklėlį. Mergaitė, nenorėdama užgauti šeimininkų, šiaip taip susiraukusi išgėrė. Tada šeimininkas prisispyręs jai "aiškino", kad vieno nepakanka, kad nepatogu stovėti ant vienos kojos, kad reikia išgerti ir antrą. Mergaitė, kiek įmanydama, spyrėsi, bet pagaliau turėjo nusileisti. Po kelių minučių šeimininkas vėl norėjo pripildyti jos stiklėlį, sakydamas, kad "Dievas myli trejybę", todėl reikia išgerti ir trečią. Mergaitė ranka uždengė stiklėlį ir neleido pilti. Bet, jai kažko nususukus į kitą pusę, šeimininkas pasinaudojo proga ir pripylė. Mergaitė griežtai atsisakė gerti, nes jau jai galva svaigstanti. Tada šeimininkas ir kiti jo "padėjėjai" atsistojo ir sakė nesėsią, iki ji neišgers. Mergaitė išraudusi sėdėjo, o visų svečių akys buvo nukreiptos į ją ir beveik visi ragino, kad gertų, kad neįžeistų šeimininkų. Mergaitė, nežinodama ką daryti, pradėjo verksti, ir tik ašaros ją išgelbėjo iš to "vaišingumo". Ar galima rasti tinkamų žodžių apsakyti tokiam barbariškumui?

Nereikia manyti, kad yra labai negražu tik jaunas mergaites taip versti ir prievarta raginti, kad gertų. Yra nemandagu panašiai elgtis ir su su-

augusiais. Pasiūlyk svečiui ko nors gerti, ir jeigu jis sutiks — gerai, bet jeigu atsisakys — jo neprievartauk. Panašiai yra su valgiu. Jeigu jam ko nors dedi į lėkštę ir jis pasako, kad užtenka, nedėk daugiau. Kartą svečiuose teko pastebėti, kaip nedrąsus jaunuolis, nenorėdamas užgauti šeiminkų, slaptai įsidėjo į kišenę iš lėkštės gabalą mėsos, kurios negalėjo suvalgyti ir kurią jam prievarta šeiminkė buvo įdėjusi.

Bet čia vėl noriu pakartoti, kad patys svečiai laikytųsi kitokios taktikos negu kad daugeliui yra įprasta: nereikia vaidinti sotų, nereikia tyčiomis spirtis ir brangintis, nors iš tikrųjų tikrai norėtum ko nors valgyti ar gerti. Jei siūlo ir tu nori, tai ir imk, nelaukdamas, kad per daug ragintų. Nebūtinai reikia ir siūlyti, gali ir pats paprašyti, mandagiai pasakydamas šeiminkei ar kuriam nors kitam, kad tas ar kitas dalykas tau labai patinka, esąs labai skanus, todėl, jei galima, norėtum dar jo paragauti. Tai bus labai gražu, taktiška, patiks ir šeiminkei ir kitiems. Visur čia yra reikalingas paprastumas, natūralumas, tikras nuoširdumas. Visa tai vienu žodžiu mes vadiname mandagumu.

Šia proga dar norėčiau prisiminti vieną vestuvių paprotį, vis labiau ir labiau dabar tarp lietuvių įsigalėjantį, kuris man trupučiuką primena kai kuriuos hotentotų ir bušmenų papročius — tai vertimas pamergių ir pabrolių bučiuotis. Žinoma, niekas negali piktintis, jei vestuvių dalyviai pradeda dainuoti įprastą dainelę, "Kartu, kartu, jauniešiams kartu, kad pasibučiuotų, tai būtų saldu", ir laukia, kad jaunieji viešai pasibučiuotų. Tačiau to negalima pritaikyti pabroliams ir pamergėms. Pamergė nėra pabrolio žmona, todėl jiems dviem

Jaunimo Paspaltys

AR GALIMA APSIEITI BE AUTORITETŲ?

Autoritetu suprantame žmogaus pranašumą kuriuo nors atžvilgiu, išskiriančiu jį iš kitų žmonių jam suteikta valdžia, jo pasiektu mokslu bei išsilavinimu, didesniais sugebėjimais, didesniu patyrimu ar stipresne valia. Valdymo autoritetas susidaro tada, kai kam nors pavedama vadovauti kuriai nors įstaigai ar kuriai

bučiuotis, jeigu nėra kokių nors kitų rimtų priežasčių, yra nepadoru. Tai gi, vestuvių dalyviams dainuoti ir versti, kad pabroliai su pamergėm bučiuotųsi, yra negražu ir neestetiška. Kartą vėl teko matyti, kaip jauna, graži mergaitė buvo verčiama bučiuotis su savo senu, barzdotu ir nusigėrusiu pabroliu. Tai yra šlykštum. Todėl šį paprotį, jeigu būtinai norime jį pasilaikyti, apribokime tik jaunavedžiams, bet jokia būdu jo netaikinkime pabroliams ir pamergėms. Gal kai kam jis ir patiktų, bet daugumai pamergių tikrai bus nemalonus, o žiūrovams neestetiškas.

Juozas Vaišnys, S. J.

gyvenimo sričiai, kai kuris nors asmuo įpareigojamas ką nors tvarkyti, valdyti veikti. Religinis dvasiško autoritetas kyla iš jo specialaus dvasinio pasirusimo, specialaus išsimokslinimo, gautų šventimų ir dvasinės vyriausybės pavidimo. Tėvų autoritetas kyla iš tėvų ir vaikų santykių prigimties ir jų atsakingumo vieni kitų atžvilgiu. Toliau dar tėvų autoritetą sustiprina jų didesnis gyvenimiškas patyrimas ir orientavimasis, kaip jie turi auklėti savo vaikus. Mokslininko autoritetas pasireiškia tuo, kad jis gali daug geriau ir kompetentingiau už kitus atsakyti į visus jo atstovaujamos srities klausimus bei išspręsti savo srities problemas. Kai žmonių tarpe pasirodo individas su didele valia, tai ir kiti paseka jo siekimais. Tada turime vadovavimo autoritetą. Kartais kalbama ir apie moralinį autoritetą, būtent, kai susiduriama su žmogumi, kurio moralinis gyvenimas tampa kitiems sektinu moraliniu pavyzdžiu. O sprendžiant teisme nusikaltimą, gali pasirodyti ir autoritetingas liudininkas, jei jis yra matęs nusikaltimą įvykstant ir gali apie tai paliudyti teisme. Taigi, autoritetas yra asmuo, kuris prasikiša kuriuo nors atžvilgiu kitų tarpe ir paveikia kitų nusiteikimą juo pasitikėti, jam nusilenkti ir jį sekti.

Autoriteto klausimas kiek skirtingai vertinamas Amerikoje, negu Europoje. J. A. Valstybėse išsivyravusi demokratizmo dvasia yra nepalanki autoritetui, kuris čia dažnai suprantamas bei aptariamasis kaip vieno individo palenkimas kito individo valiai, panaudojant viršines valdžios bei jėgos priemones. Laikyti kitą pranašesniu čia dažnai atrodo kažkaip nedemokratiška. Anglų kalboje žodis "authority" yra pirmiausia admi-

nistracinis terminas ir moraline prasme retai tevertojamas. Propaguojujant demokratinę auklėjimą, čia pasisakoma prieš tą auklėjimo kryptį, kuri auklėjimo įtakas nori pagrįsti auklėtojo autoritetu. Čia vyraujanti natūralistiškos krypties auklėjimo teorija, siekianti apsaugoti auklėtinio laisvę ir savarankišką jo individualybės išsivystymą, teigia, kad autoritetas auklėjime yra priešingas jos pagrindiniams siekimams.

Vakarų Europoje autoriteto terminas vartojamas daugiau dvasinio pranašumo prasme, ir čia autoriteto sąvoka daugiausia išskyla, kai kalbama apie mokslinį, religinį, moralinį, kūrybinį, pedagoginį ar partinį autoritetą. Ten autoritetas suprantamas daugiau eksperto prasme, ir jo nuomonių nesikratoma, pasitikint, kad jis yra savo srityje pasiekęs didesnę žinojimą, įgijęs didesnę patyrimą ar sugebėjimą ar pasiekęs gilesnę tikėjimą. Taip suprastas autoritetas Vakarų Europoje nelaikomas tokiu reiškiniu, kuris neigiamai veiktų augančio žmogaus individualybės išsiskleidimą. Priešingai, dažnai jaunuoliai patys ieško asmenybių, kurios galėtų jiems padėti. Jauni žmonės paprastai jaučia, kad jų išsiskleidimui reikalinga ugdančiųjų jėgų ir kad be subrendusių žmonių pagalbos jie patys negalės subręsti. Ypač brendimo metu, kada išsiskleidžia jauno žmogaus asmenybė ir jame išsivysto vertybių supratimas, jis kaip tik ieško subrendusiųjų, kurie padėtų jam jo naujai pažintame pasaulyje išgyventi ir gyventi pagal jo naujai pažintus idealus. Europoje auklėtojų tarpe plačiai tikima, kad tarp sveikai besireiškiančio autoriteto ir auklėtinio nėra jokio prieštaravimo. Auklėtojo autoritetu ten yra suprantamas tas vidinis auklėtojo ir auklė-

tinio santykis, kuris sujungia vertybių skleidėją su jų siekėju. Tokio autoriteto stiprumas bei jėga pareina nuo to, kiek auklėtojas yra už auklėtinį pranašesnis savo vertybėmis ir kiek auklėtinis anas vertybes pažįsta ir jų pasilgsta. Apskritai, V. Europoje auklėtojo autoritetas yra labai vertinamas kaip savybė, įgalinanti teigiamai veikti bei formuoti savo auklėtinius ir būti tų jo atstovaujimų vertybių skleidėju.

Iš šio pedagoginio autoriteto apibūdinimo matome, kad auklėjime autoritetas yra būtinas. Lygiai jis reikalingas ir būtinas ir kitose gyvenimo srityse. Juk būtume neteisingi, jei dideliame kurios nors srities žinovui mokslininkui nepripažintume teisės ir pirmumo pasisakyti tais klausimais, kuriuos jis yra geriausiai išstudijavęs bei ištyręs. Lygiai ardytume administracinę tvarką, jei nepripažintume teisės tvarkyti atitinkamus reikalus tam asmeniui, kuriam jie aukštesnės valdžios ar žmonių balsavimo keliu yra pavesti. O jei bandytume nepripažinti religinių autoritetų, neišvengiamai patektume į religines klaidas ir nueitume šunkeļiais. Lygiai į blogas įtakas yra patekęs ar blogu keliu yra pasukęs tas vaikas, kuris greit ima jaustis išmincingesnis už savo tėvus, nebepripažįsta jų gyvenimo vertės ir bando paneigti jų autoritetą.

Stebint lietuvių išeiivių gyvenimą ir jų santykius bei veikimą, susidaro įspūdis, kad juose blanksta autoriteto sąvoka, ir jis darosi vis mažiau aktuali dalyku, tarsi jau išeinančiu iš mados. Patyrę daugybę stiprių pergyvenimų ir veikiami įvairiausių įtakų, lietuviai tremtiniai yra tarsi atrofavę savo jutimą vertingiems ir svarbiems dalykams. Drauge su tuo įsigalėjo ir įvairių autoritetų nebepri-

pažinimas. Neretai iš žmonių kalbų bei jų laikymosi susidaro įspūdis, kad jie jaučiasi gali sukritikuoti visas valdžias ir visų sričių specialistus. Kažkaip mūsų tarpe dingo pagarba tiems, kurie atstovauja pačius svarbiuosius dalykus. Tokia laikyseną charakteringa tiek suaugusiems, tiek ir jaunimui. Visi mes daromės visa žinančiais ir tik save tegebiančiais ir save tepripažįstančiais individualistais. Atrodo, kad mes lyg ir pasiekę tokią fazę, kurioje jaučiamės gali gyventi savo išmanymu ir nebesidomėti jokiais kitų atstovaujamosiomis vertybėmis. Atrodo, kad mes lyg ir nebepastebime, kad visose gyvenimo srityse gyvename daugiausia kitų jau prieš šimtus ar tūkstančius metų paskleistomis mintimis, naudojames kitų išradimais, džiaugiamės kitų sukurtos valdžios mums teikiama apsauga, globa ir patarnavimais ir kitų pastangomis pasiekėme mūsų turimą išauklėjimą.

Giliau paanalizavę, gal rastume, kad mums keliami priekaištai gal yra perdėti. Tačiau, jei jie ir iš dalies tebtūtų teisingi, jau būtų pagrindo sakyti, kad mes jau esame patekę į tam tikrą nesveiką vienašališkumą. Bendras autoriteto paneigimas reiškia per didelį mūsų savijautos išbujojimą, o tuo pačiu ir mūsų posūkį į menkėjimą, į mūsų siekimų biednėjimą. Bet kurios srities autoritetų paneigimas veda į anarchiją. Mūsų asmeninė pažanga pareina ne nuo to, kiek mes savarankiškai ką pasiekiamo, bet daugiau nuo to, kiek mes mokame suprasti bei įvertinti, kas yra kitų iki šiol pasiekta ir kas yra kitų atstovaujama. Tik tai supratę, mes galėsime vertingai pasisavinti tai, ką žmonija yra iki šiol gera pasiekusi.

P. Maldeikis

Rūpimieji KLAUSIMAI

ATVIRUMAS IR PASITIKĖJIMAS

Gerbiamasis Redaktoriau,

Jau seniai mane kankina vienas klausimas, į kurį norėčiau gauti atsakymą. Esu 20 metų mergaitė. Nuo pat mažens buvau labai atvira su savo mama, jai vakarais papasakodavau visus dienos įvykius, visus smulkmenas, visus savo veiksmus, net ir mintis bei svajones. Taip pat jai papasakodavau viską, ką esu iš kitų girdėjusi, ką kiti veikė, kaip elgėsi. Visuomet manydavau, kad tai yra labai gera mergaitės savybė. Kai kurios mano draugės skųsdavosi, kad joms yra sunku būti atviroms, kad jos neturi drąsos motinai viską išsipasakoti. Aš tada didžiudavausi, kad esu atvira ir drąsi, ne tokia kaip kitos. Bet prieš kiek laiko pradėjau abejoti, ar mano elgesys yra teisingas. Juk jeigu aš mamai viską išpasakaju ir apie kitus, ne tik apie save, tai galiu prarasti kituose pasitikėjimą. Argi kas gali man patikėti kokią nors paslaptį, ar gali su mamimi atvirai kalbėti, jeigu žino, kad aš viską mamai išpasakosiu? Kartą šiuos abejojimus išdėščiau vienam savo pažįstamam asmeniui, kuris man taip pasakė: "Vaikeli, būk visiškai rami. Elkis ir toliau taip, kaip iki šiol. Juk visi žino, kad tarp mamos ir dukters,

lygiai kaip ir tarp vyro ir žmonos, negali būti jokių paslaptių." Vis dėlto manęs tie žodžiai nenuramino, man yra labai sunku suprasti, kaip galima suderinti atvirumą su pasitikėjimu, kaip galima išlaikyti paslaptis ir kartu būti atvira? Už atsakymą iš anksto labai nuoširdžiai dėkoju.

Jūsų Irena

Miehoji Irena,

Tavo klausimas iš tikrųjų yra gana painus. Bet jeigu ši klausimą būtų pastaciusi tada, kai buvai tik dvylikos metų, į jį atsakyti būtų buvę dar sunkiau. Dabar jau esi dvidešimt metų, todėl jau beveik subrendusi, jau nesi vaikas. Su suaugusiais yra daug lengviau apie painius klausimus kalbėti negu su vaikais, nes yra daugiau vilties, kad būsi gerai suprastas. Kiekvienam yra labai aiški tiesa, kad reikia būti atviram, nes atvirumas yra labai graži dorybė, bet reikia mokėti ir paslaptis laikyti, kad tavimi kiti galėtų pasitikėti, nes žmogus, kuriuo negalima pasitikėti, mažai kam yra vertas. Tad paslapties išlaikymas yra taip pat graži dorybė. Bet kaip šias dvi dorybes suderinti, kad jos netaptų ydomis?

Pirmiausia noriu atsakyti, ar buvo teisingas to Tavo pažįstamo asmens pasakymas, kad negali būti jokių paslaptių tarp dukters ir motinos, tarp vyro ir žmonos. Tai yra labai paviršutiniškas pasakymas. Giliau pagalvojus, tuoj galima suprasti, kad jis tik dalinai gali būti teisingas. Kai eina kalba apie tavo grynai asmeniškų dalykus, sutinku, kad neturi būti paslaptių tarp tavęs ir tavo motinos arba tarp tavęs ir tavo vyro. Juo būsi atviresnė, juo bus geriau. Tačiau kai kalbama apie dalykus, liečiančius kitus asmenis, tada yra visiškai atvirkščiai: juo mažiau apie kitus kalbėsi, juo bus geriau. Žinoma,

Franco Medori, būdamas vos devynerių metų amžiaus, jau dalina autografus savo gerbėjams.

čia mintyje turima ne tiek gerosios, kiek blogosios žmogaus pusės, ne jo dorybės, bet klaidos, ne tokie veiksmai, kurie žmogui suteikia garbę, bet tokie, kuriuos jis norėtų paslėpti nuo kitų. Jeigu pasakosi apie kitų žmonių silpnybes ir viešumon kelsi jų slaptą elgesį, nusidėsi prieš svarbiausią dorybę — prieš artimo meilę. Taip elgiasi tik davatkos, ir tokiu savo elgesiu užsitraukia visuomenės panieką.

Taip pat yra ir profesinių paslaptių. Jeigu gydytojas arba advokatas pasakotų motinai ar žmonai apie savo pacientų ligas ir apie savo klientų nusikaltimus, jo elgesys būtų la-

bai žemas ir labai negarbingas. Taip pat ir kunigas niekam negali pasakoti to, ką yra girdėjęs iš asmenų, atėjusių pas jį pasikalbėti savo dvasios reikalais, nors tai būtų ir ne išpažinties metu. Lygiai negarbingai pasielgtų ir net morališkai papildytų nuodėmę tas asmuo, kuris kam nors (neišskiriant motinos ar žmonos) pasakotų tai, ką yra girdėjęs iš kito žmogaus, kuris jam visa tai papasakojo tik su sąlyga, kad niekam to nepasakotų. Nuodėmės didumas čia priklausys nuo dalyko svarbumo ir slaptumo, ypač nuo tos fizinės ar moralinės skriaudos, kurią turės patirti žmogus, tau patikėjęs vieną ar kitą paslaptį. Tu prižadėjai tą paslaptį laikyti, bet pasielgei labai negarbingai ir nedorai, tą paslaptį sulaužydamas ir piktam panaudodamas kito žmogaus atvirumą bei pasitikėjimą tavimi. Gaila, kad daugelis žmonių į šios rūšies nuodėmes nekreipia daug dėmesio, bet tai gali būti kartais labai didelės nuodėmės. Pavogti stambią sumą pinigų yra sunki nuodėmė, bet ar ne sunkesnė nuodėmė turi būti tada, kai išplėši ir pavagi žmogaus garbę, kuri jam yra brangesnė už pinigus? Tokiu būdu tu paniekinai ir pats save, nes tampa nevertas jokio pasitikėjimo ir garbės.

Dar noriu pridėti ir kitą svarbų motyvą, kad net ir artimiausiems asmenims, net ir motinai, nereikia pasakoti ko nors bloga apie kitą dėl to, kad čia viskas nesibaigs, bet girdėtas dalykas eis iš lūpų į lūpas, vis didės, keisis ir pagaliau iš adatos bus priskaldytas vežimas. Juk žinok, kad ir mamai bus sunku išlaikyti paslaptį, ypač kad jau ją bus girdėjusi iš antrų lūpų.

Be abejo, jeigu kitas ką nors padarytų ar pasakytų, kas galėtų pakenkti pačiai mergaitei, jei dėl to jai grės-

tų koks nors pavojus, ji turėtų visa tai motinai pasakyti, kad galėtų ją nuo to apsaugoti. Čia tinka tai, ką pirmiau pasakėme, kad patartina visados motinai pasakyti apie tai, kas liečia tave pačią, nors tokiu atveju, kalbėdama apie save, apie savo pavojus, turėtum būtinai pasakyti ir, iš kur tie pavojai gresia.

Kai kas mano, kad tik tada sulaužo paslaptį, jeigu išplepa tai, ką kitam aiškiai prižadėjo laikyti paslapyje. Tai yra klaidinga. Paslapties sulaužymas yra ir tada, jeigu išplepėsi tai, ką iš kito girdėjai, nors jis ir neprašė įsakmiai, kad niekam nepasakotum, bet iš visų aplinkybių galėjai numanyti, kad jis suponavo, jog niekam apie tai nesakysi. Jis įsakmiai tavęs neprašė tylėti, nes tavimi tiek pasitikėjo, kad jam atrodė savaime suprantamas dalykas, kad tai liks tik tarp judviejų. Šiuo atveju turėtum turėti dar daugiau savigarbos ir tylėti, nes ir tas tavo draugas taip tave gerbė ir taip tavimi pasitikėjo, kad net neprašė tylėti, nes jam buvo savaime aišku, kad tu jo paslapčių neišduosi.

Daugelis kartais pasako, kad ir save patį liečiančiuose dalykuose negalima šimtu procentų būti atviru nei su savo motina, nei su vyru ar žmona. Gal būt. Bet tai yra išimtinai atsitikimai. Bendrai, reikia stengtis save patį liečiančiuose dalykuose kaip galima mažiau turėti paslapčių. Kuo žmogus atviresnis, tuo jis simpatiškesnis. Visi šalinasi nuo žmogaus, kuris yra pilnas paslapčių. Tai yra iš prigimties sukta, veidmainiški, "diplomatiški" asmenys. Paprastai tokie turi mažai draugų, nes draugystė ir meilė reikalauja, kad būtumėte vienas kitam kaip galima labiau permatomi.

Redaktorius

FAKTAI IR IDĖJOS

STEBUKLINGI BERNIUKAI

Nors yra tiesa, kad visi žmonės panašūs ir tarp įvairių tautų nėra tiek skirtumo, kaip kartais, jų arčiau nepažinus, yra manoma, bet vis dėlto reikia sutikti, kad kiekviena tauta pasižymi kokia nors ypatybe, kurios kitose tautose nerasi. Kai kalbama apie muziką ir apie muzikalumą, tuoj prisimenama italai, kuriems lygių muzikos srityje nėra. Oficialioji muzikos kalba yra italų. Visi muzikos terminai yra itališki, daugelio instrumentų pavadinimai taip pat yra kilę iš italų kalbos. Italų kompozitoriai yra sukūrę daugumą operų, kurios ir kitose tautose dainuojamos itališkai. Pagaliau ir pati italų kalba savo skambumu yra panaši į muziką.

Kartą mūsų solistas Stasys Baranauskas, kalbėdamas apie italų dainininkus, išsitarė: "Kas gali su italais dainavime susilyginti? Kartais išgirdavau gatvėje dainuojantį laikraščių pardavėją ir pagalvodavau, ar tik jis ne geriau dainuoja už mane..." Italų tauta teisingai yra vadinama muzikų ir dainininkų tauta. Atrodo, kad muzika italui yra įgimta. Tai įrodo ir visa eilė mažų berniukų, kurie muzikoje tiesiog stebuklus darė. Dar neseniai pasaulis stebėjosi jaunu, dešimties metų nepasiekusiu dirigentu Pierino Gamba. Panašiais gabumais pasižymėjo ir Willy Ferrero bei Gian-

Devynerių metų tenoriukas Claudio Massidda dainuoja Genovos teatre.

netta de Marco. Tai buvo lyg per anksti pakilusios žvaigždės. Labai trumpai jos pablizgėjo, paspindėjo, savo neįprasta šviesa nustebino pasaulį ir greitai vėl nusileido. Dabar minėti berniukai jau yra pamiršti, niekas apie juos nekalba. Tačiau jų vietą užima kiti. Pakyla kitos jaunos žvaigždės, bet ir jos kažin ar ilgai švies? Geriau sakant, tai yra ne žvaigždės, o meteorai. Italijai netrūksta muzikos žvaigždžių, bet, kai danguje yra daug žvaigždžių, nuolat švysčioja ir meteorai.

Šiame rašinėlyje norime prisiminti du tokius meteorus, kurie skaisčiai sušvito Italijos padangėje praėjusiais metais. Tai devynerių metų dirigentas Franco Medori ir to paties amžiaus solistas—tenoras Claudio Massidda.

Nuostabus dirigentas

Franco Medori gimė 1945 m. Romoje. Būdamas ketverių metų amžiaus, pradėjo skambinti pianinu, tobulai pakartodamas per radiją girdėtą muziką. Kiek vėliau tarp savo draugų įsteigė kvartetą ir jam vadovavo. Tėvai, pamatę jo muzikinius gabumus ir pasitarę su šios srities žinovais, nutarė sistemiškiau lavinti sūnaus talentą. Jį pavedė maestro Arduini globai, kurs prieš keletą metų mokė muzikos ir nuostabųjį Pierino Gamba. Franco lanko ir bendro išsilavinimo mokyklą. Šiais metais jis baigė pirmąją gimnazijos klasę. Šalia paprastų studijų jis neužmiršta ir muzikos. Maestro Arduini jį lavina įvairiose muzikos šakose. Berniukas visur pasižymi nepaprastais gabumais. Turi

nuostabiai puikią atmintį ir tiksliai atskiria kiekvieną sudėtingiausio akordo garsą.

Daugiausia nusistebėjimo sukelia ir publiką pavergia šis mažas garbiniuotaplaukis berniukas, kai paima dirigento lazdelę ir stoja prieš geriausius Italijos orkestrus. Labai klystų, kurie manytų, kad tai tik žaidimas, tik noras iškelti šio berniuko gabumus, noras apgauti publiką. Kas nusimano apie dirigavimo meną, supranta, kad Franco Medori yra labai geras dirigentas, kad jis ne tik vaikiškai lazdele mosuoja, bet tikrai diriguoja ir savo rankose stipriai laiko orkestrą. Neseniai jis dirigavo orkestrui garsioje Romos Sikstinėje koplyčioje. Po labai pasisekusio koncerto geriausi muzikos kritikai šiltai atsiliepė apie jaunąjį dirigentą ir jį pavyzdžiu statė daugeliui pilnų puikybės ir įsivaizdavimo dirigentų, kurie neįstengia nuleisti lazdelės drauge su orkestru, bet, pasibaigus muzikai, jiems dar atlieka keletas taktų.

Franco Medori, dar neturėdamas nė dešimties metų, jau buvo dirigavęs maždaug penkiasdešimčiai simfoninių ir vokaliųjų koncertų įvairiose Italijos vietose. Būdavo išpildomi sudėtingiausi pirmaeilių pasaulio kompozitorių kūriniai. Jo repertuare yra užregistruoti šie autoriai: Mozart, Beethoven, Mendelssohn, Čaikowski, Wagner, Dvorak, Verdi, Rossini, Bellini, Donizetti, Mascagni. Jo mokytojas tvirtina, kad šitas berniukas diriguoamas ne tik kreipia dėmesį į taktą, ne tik kruopščiai išstudijuoja partitūrą, bet taip persiima muzikos kūrinio dvasia, kad pasikeičia net jo veidas. Jo veidas tada primena tuos momentus, kai jis bučiuoja mamą arba sudėjęs rankutes kalba vakarines maldas.

Franco ne tik diriguoja, jis ir pats išpildo pianino koncertus. Štai ką apie jį rašo vienas italų muzikas, kurs iš įdomumo nuėjo paklausti jo koncerto: "Sėdėjome koncerto salėje ir laukėme. Nustebome, kai scenoje pasirodė "mažasis maestro". Jis buvo panašus į Botticellio angeliuką: papurusiais garbiniuotais plaukais, mėlynomis kaip jūra akimis. Atsisėdo prie pianino ir pradėjo Mendelssohno Barcarola n. 6. Taip tobulai ir grakščiai jis šį kūrinį išpildė, kad tuoj susilaukė nepaprastų publikos ovacijų. Toliau ėjo Chopino Valsas n. 1, op. 64, atliktas su psichologišku kūrinio supratimu ir puikia technika. Baigė energišku ir labai gyvu Aram — Kaciaturian kūrinium "Kardų šokis". Sunku įsivaizduoti audringas auditorijos ovacijas, kai gyvai nuskambėjo paskutiniai koncerto akordai. Kas į šį koncertą atėjo skeptiškai nusiteikęs, dabar savo nuomonę iš pagrindų pakeitė. Kiekvienas pamatė ir įsitikino, kad šiame kūdikiyje slypi nuostabus muzikos talentas."

Klystų, jei kas manytų, kad tai yra nenormalus, per anksti subrendęs kūdikis. Franco Medori yra toks vaikiškas, kaip ir kiti jo amžiaus berniukai, labai mėgsta dūkti ir žaisti su draugais. Jis pasižymi kažkokia ypatinga ir švelnia meile visa tam, kas gražu: savo motinai, žaislams, muzikai. Jo ir kitų panašių berniukų nuostabus talentas nėra įgytas darbu ir studijomis, jis yra įgimtas. Iš praktikos matome, kad tokie talentai, tiems berniukams augant ir bręstant, ne didėja, bet paprastai mažėja. Kaip visa tai aiškinti, čia nespėsime, tik paminėsime, kad daugelis rimtų žmonių mano, jog ir čia, kaip ir kiekviename žingsnyje, pasireiškia protas ir galybė To, Kurs yra ne tik žmogaus, bet ir jo gabumų, mokslo ir meno au-

Danų Prekybos Ministeris ponia Lis Groes su devyniais vaikais.

torius. Ir Kristus pasakė, kad šios žemės mažiausieji bus didžiausi danguje. Tie nuostabūs kūdikiai, kuriuose pasireiškia tartum antgamtiški gabumai, gal ir yra šių Kristaus žodžių mažutė iliustracija. Taip, kartais jau ir šiame pasaulyje mažame, kukliame kūdikiyje pasirodo toki sugebėjimai, kuriuos paprastai žmonės pasiekia tik po ilgų studijų ir kruopštaus darbo.

Devynerių metų tenoras

Kitas šviesus meteoras, sublizgėjęs Italijos padangėje, yra Claudio Massidda. Jis yra vienmetis su Franco Medori, turįs stebėtinai gražų balsiuką, ir kas svarbiausia — ne sopraną

arba altą, kaip paprastai būna vaikų amžiuje, bet tenorą. Jau daug kartų jis yra dainavęs Genovos teatruose ir laimėjęs keletą konkursų.

Claudio iškilimas viešumon labai įdomus. Jo tėvas Vittorio Massidda gyveno labai neturtingai ir savo gausiai šeimai pelnė duoną smuiku. Kartą jis smuikavo gatvėje Genovos mieste ir drauge dainavo, o jo sūnus Claudio, teturėdamas penkerius amžiaus metus, rinko aukas iš praeivių. Tą dieną tėvas, pritardamas smuiku, dainavo "Tu che mi hai preso il cuore". Staiga jis lyg prarado atmintį ir negalėjo atsiminti dainos žodžių, bet jos melodiją tęsė smuiku. Sūnus, tai pastebėjęs, stojo šalia tėvo ir tęsė jo nutrauktą dainą. Savo gražiu ir

švelniu balsiuku tuoj sutraukė didelį būrį žmonių. Baigęs šią dainą, pradėjo kitą. Žmonės sustoję klausėsi su dideliu pasigėrėjimu, bet didžiausias pasigėrėjimas ir nustebimas buvo jo tėvui. Jis iki šiol nežinojo, kad jo Claudio turėtų tokį gražų balsą. Nuo tos dienos tėvas daugiau nedainavo, jis tik pritardavo smuiku, o dainuodavo sūnus. Tėvas rimčiau pradėjo domėtis sūnaus balsu ir muzikos talentu, kasdien jį lavindamas ir mokydamas muzikos.

Tuoj sūnus pradėjo viešai dainuoti Genovos teatruose, dalyvaudamas įvairiuose dainavimo konkursuose ir laimėdamas vieną premiją po kitos. Publikai šis mažas tenoriukas labai patiko. Kartą jo klausėsi ir Genovos burmistras. Šio vaiko balsu jis buvo taip sužavėtas, kad tuoj pasiūlė tėvams savo pagalbą ir pradėjo jų sūnų leisti į "Nicolo Paganini" muzikos institutą. Taip pat savo pagalbą pasiūlė ir kiti Genovos turtuoliai, surado geresnį butą, kur Claudio turi sau atskirą kambariuką ir gali lavintis, nekliudomas savo keturių brolių ir sesutės.

Tėvas tikisi, kad jo sūnus taps garsiu tenoru. Jį labai prižiūri ir juo rūpinasi. Kai Claudio dainuoja, turi nutilti visi vaikai ir jo klausytis. Šie naminiai koncertai vyksta labai dažnai, bet kartais ir viešai šis mažasis solistas padainuoja. Kartą Genovos uoste jis dainavo Amerikos kariams. Kai kurie taip juo susidomėjo, kad norėtų pasikviesti į Ameriką. Amerikiečiai jį praminė "mažuoju Caruso".

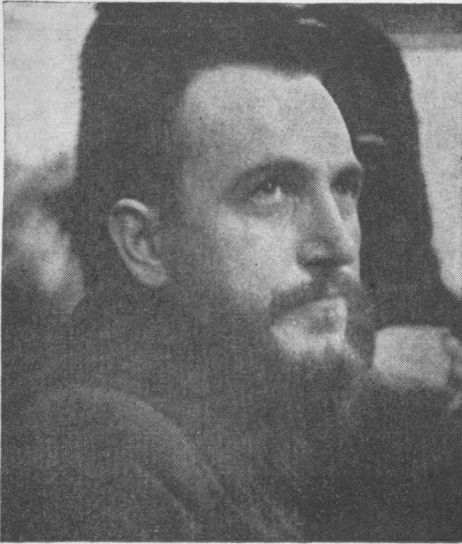
Dabar Claudio yra tėvų pasididžiavimas. Ypač motina yra laiminga. Ji pati pasakoja, kad, kai sūnus dainuoja, ji tartum užmiršta realybę ir mintimis persikelia į kažkokią užburimą šalį, kur apie nieką negalvoja, nieko nejaučia, tik yra lyg apsvaiginta

švelnaus ir malonaus balsiuko. Tėvai tikisi, kad jų Claudio taps garsiu solistu, apie kurį kalbės visas pasaulis. Ar taip iš tikrųjų įvyks, vienas Dievas nežino. Gal ir jis bus tik trumpai nušvitęs meteoras.

DANŲ PREKYBOS MINISTERIS PAGIMDĖ DEŠIMTĄ KŪDIKĮ

Šių metų pradžioje ne tik Danijoje, bet ir už jos ribų pasklido įdomi žinia: jau kelios savaitės, kai Danijos Ministerių Kabineto posėdžių salėje Prekybos Ministerio kėdė yra tuščia, nes ministeris laukia dešimto kūdikio. Pasaulio istorijoje panašaus įvykio dar, tur būt, nėra buvę. Susirinkusiems ministeriams pirmininkas pranešė, kad Prekybos Ministeris, Jos Ekscelencija ponis Lis Groes, prašė atostogų, nes laukianti dešimto kūdikio. Visų pasaulio ministerių kabinetų istorijoje tai buvo pirmas įvykis, bet ką padarysi, reikėjo jos prašymo išklaudyti, taigi, dabar Prekybos Ministerio kėdė bus tuščia, iki gims kūdikis. Taip pat Ministeris Pirmininkas pranešė, kad pas jį atėjusi šeimininkų ir Prekybos Ministerijos tarnautojų delegacija su prašymu, kad, gimus kūdikiui, prie Prekybos Ministerio kėdės būtų pririštas baltas kaspinas, kurį jos pačios parūpinsiančios. Ir su šiuo prašymu Ministeris Pirmininkas sutikęs.

Galėtų atrodyti, kad tai tik išgalvotas anekdotas, bet iš tikrųjų tai yra tikras atsitikimas. Ponia Lis Groes jau dveji metai yra Danijos Prekybos Ministeris. Bus įdomu truputiuką pažvelgti į jos šeimą. Studijuodama Kopenhagos universitete ekonominius ir socialinius mokslus, panelė

Kunigas Petras, "benamių tėvas".

Lis susipažino su to paties fakulteto studentu Groes. Abudu buvo gražūs, aukšto ūgio, nepaprastai gabūs, pilni kilnių idealų. Tad visai natūralu, kad jūdvių draugystė pasibaigė vedybomis. Abiems baigus universitetą ir savo srityje šiek tiek padirbėjus, ponas Groes tapo Danijos Kooperatyvų Draugijos direktorius, o ponija Lis Groes pasinėrė į darbą vartotojų bendrovėse, norėdama pagerinti žmonių socialinę padėtį. Abudu savo dideliais sugebėjimais pagarsėjo ne tik Danijoje, bet ir visoje Skandinavijoje ir net už jos ribų. Ponija Lis Groes tapo labai populiari ir visų mylima, tas jai ir padėjo atsistoti į Prekybos ministerio kėdę.

Jų šeimyninis gyvenimas taip pat labai tvarkingas ir įdomus. Dar prieš dešimto kūdikio gimimą Groes šeimoje jau buvo dešimt vaikų: devyni jų pačių ir dešimtas išūnytas našlaitis. Taigi, dabar jau bus vienuolika. Vaikai yra auklėjami labai sistemingai, yra laikomasi principo, kad jie

turi auklėti vieni kitus, didesnieji padeda mažiesiems paruošti pamokas ir perduoda jiems tas žinias, kurias patys yra gavę iš savo tėvų.

Kai ponija Groes pirmą kartą grįžo iš Ministerijos posėdžio, pamatė prie savo vartų užkabintą plakatą su užrašu: "Moters vieta yra namai". Tai buvo jos pačios šeimos narių juokas, bet drauge ir išpėjimas, kad mama, tapusi Jos Ekscelencija, nepamirštų savo svarbiausių ir pirmaeilių pareigų. Ponija ministeris šią pastabą priėmė labai blaiviai ir dabar stengiasi, kad ministeriavimas jai nekliudytų būti gera šeimos motina. Bet vienuolikos vaikų šeimoje, kai didžiausia duktė jau yra septyniolikos metų, motinai yra labai lengva, nes ji turi gerų pavaduotojų.

Motina anksti keliasi, viską sutvarko, prižiūri, kad kiekvienas vaikas būtų aprūpintas, ir tik tada eina į Ministeriją. Abudu tėvai, parėję iš darbo, žaidžia sode su vaikais, dalinasi išpūdžiais, mažiesiems skaito ar seka pasakas. Prieš einant gulėti, visi vaikai turi duoti tėvams savo dienos darbų apyskaitą, nes jiems visiems yra pavesta šeimoje kokios nors pareigos. Jų šeima tikrai yra panaši į mažą organizaciją. Kai vaikai sugula, tada tėvai gali vienas su kitu pasikalbėti ir pasitarti. Ponija, išsitraukia gerą avanos cigarą, užsiterūkio ir stengiasi valandėlei užmiršti visokius šeimos ir valstybės rūpesčius. Tas cigaras tai yra vienintelė jos silpnybė, kuriai kas vakaras pasiduoda, išskiriant pirmąjį ministeriavimo mėnesį. Kai grįžo iš ministerijos ir rado prie durų minėtą užrašą, pasižadėjo už tą šeimos "apvylimą" daryti atgailą — mėnesį nerūkyti.

Tai tikrai nepaprasta šeima. Bet ji yra nepaprasta ir savo ūgiu. Tėvo

ūgis — 193 centimetrai, motinos — 179. Didesnieji vaikai jau pavijo motiną ir artėja prie tėvo ūgio. Ne tik ūgiu vaikai nenori atsilikti nuo tėvų, jie seka ir tėvų dvasią: yra darbštūs, tvarkingi, pilni broliškos meilės vienas kitam.

Juozas Vaišnys, S. J.

EMMAUS STOVYKLA

Neseniai Čikagoje lankėsi kunigas, paprastų žmonių vadinamas kunigu Petru. Jis pragarsėjo Paryžiuje, mylėdamas benamį žmogų.

Didmiesčio gyvenime mes matome keistą prieštaravimą. Atrodo, kad mieste, kur yra tiek daug namų, visi gali gyventi namuose. Deja, gyvenimo tikrovė yra kitokia. Mūsų tarpe yra benamių žmonių. Vieni yra benamiai žmonės, negalėdami gauti tinkamo buto šeimai. Kiti yra benamiai dėl to, kad niekas nenori jų priimti į savo namus. Kunigas Petras išklėle didmiesčio benamio žmogaus klausimą. Žmogaus, kuris nieko neturi gyvenime, kurį Amerika vadina bomu.

Bomas yra gatvės žmogaus išikūnijimas. Jo naktys yra šaltos ir vienišos. Jis miega parkuose, patiltėse ar upės pakrantėse. Jis keliiasi su saule ir pradeda savo kelionę po miestą. Jis apeina geresnių kvartalų atmatų dėžes, aplanko miesto turgavietėse maisto šiukšlynus. Paskui su savo draugais renkasi kurioje nors pigioje kavinėje pagurkšnoti vyno. Ateina ir vėl naktis. Gal viešuose nakvynės namuose dar bus jam vietos? Jei jos nebus, tai jis ir vėl ieškos prieglaudos po dangumi. Jis išsities geležinkelio stotyje ar šaltame požeminio koridoriuje. Gal susiras vietą didesnių namų įėjimuose ar apleistuose namuose.

Prieš mus stovi pakrypusi žmogaus figūra: išdžiūvęs veidas, išmaldai ištiesta ranka. Jo likimas primena miesto aikščių balandžius. Jo laisvėje yra žmogaus nelaisvė. Jis gyvenime nei sėja nei piauna. Ir jis visados kartoja: mane kiti pasėjo ir kiti nupiaus. Bomas yra neturto kuniškaištis ir asfalto kirminas. Bomas yra nedarbo genijus, kuris gyvena nedirbdamas. Bomas—stiklelio draugas. Geroji mirtis savo švelniomis rankomis paklos jam paskutinės nakties patalą. Geroji mirtis pakeis jo rūbus ir baltinius, kurių jis šiame gyvenime neplovė ir nekeitė. Geroji mirtis nuneš jį į miesto kapinyną, kuriame bomai neturi atskirų kapų, tik bendrą laidotuvių duobę. Juodoji žemė arba ligoninės laboratorija bus paskutinė jo kelionės vieta.

Prieš šį žmogų stovėjo kunigas Petras. Jis matė kaltąjį ir nekaltąjį bomą miesto gyvenime. Kunigas pagalvojo apie Emmaus keleivius, kurie pažino Kristų bendrame duonos laužyme, nakvynės namuose. Taip Emmaus mintis buvo jo darbo pradžia tarp benamių ir beturčių.

Atrodo, kad, norint sujunginti žmogaus sąžinę mūsų laikais, reikia išžūlių faktų. Toks vienas faktas pasitaiškė 1954 metais Paryžiuje, kai apie 17 žmonių — šaltą žiemos naktį — mirtinai sušalo. Jų tarpe buvo ir vienas naujagimis. Tuomet kunigas Petras, laidotuvių proga, pakvietė patį namų statybos ministerį dalyvauti naujagimio pakasynose. Ministeris neatsisakė. Tai buvo ženklas, kad benamis žmogus sujungino sąžines. Tuo tarpu Emmaus stovykloje jau buvo prisiglaudę apie 180 žmonių, šeimų ir pavienių. Valstybė neatsisakė pagelbėti benamių reikale. Kunigo Petro darbas vystėsi sėkmingai. Ir jis galėjo pavadinti savo meilės judėjimą Em-

maus stovykloje geraširdiškumo sukilimu. Gera valia buvo gyvenimo pagrindu. Namas ir valgis benamiui nebuvo duotas dovanai. Reikėjo dirbti. Kas galėjo, dirbo prie statybos. Kas galėjo rinko senus laikraščius ir tuščius butelius.

Prieš kunigą Petrą jau buvo buvę daug žmonių, kurie rūpinosi šiuo darbu. Socijalinė pagalba nebuvo užmiršta nei bažnytinių nei neutraliųjų organizacijų. Bet atrodo, kad žmogui reikia nuolat priminti vargo lizdus. Tai geriausia padaro nauji žmonės, kurie iškyla istorijoje ir nauja dvasia pažadina žmonių sąžines. Kunigo Petro darbas apėmė visų benamių klausimą didmiesčio gyvenime. Jų tarpe buvo nekaltų šeimų, kurios mieste dirbo, bet negavo padoraus buto gyventi. Jų tarpe buvo pasaulio perėjūnų, nusikaltėlių ir bomų. Jei benamis turėjo gerą valią, jis galėjo rasti prieglaudą Emmaus stovykloje.

Emmaus stovykla išgyveno įvairių sunkenybių. Kunigas Petras buvo įsitikinęs, kad yra momentų istorijoje, kur žmogus išeina net iš valstybės įstatymų ribų. Kai jis pradėjo statyti, valstybės komisarai klausė: "Kaip tu gali statyti be valstybės leidimo?" Mat, po karo Europoje statyba buvo suvaržyta dėl medžiagos trūkumo. Tuomet Petras atsakė: "Jei įstatymas benamio neapsaugo, tai benamis turi savo priemonėmis kapstyti iš vargo."

O kaip su Dievu Emmaus stovykloje? Atrodo, kad Dievas yra mylimas artimo meilėje. Kunigas Petras buvo įsitikinęs, kad mūsų laikų religijai trūksta gyvenimo tikrovės jausmo. Vieni, išgirdę apie amžinąjį gyvenimą, galvoja apie būsimąjį gyvenimą. Petras sako: "Amžinybė prasideda ant žemės — artimo meilėje." Kai kiti nukelia Dievą per daug toli —

į dangaus skliautus, tai kunigas Petras sako: "Dievas yra čia pat — artimo žmogaus paveiksle. Vieni kalba ir dėsto savo sąvokas apie Dievą. Jos yra gražios ir patrauklios. Neužmirškite, kad Dievo jausmas žmoguje yra susijęs su alkiu ir troškulių rūbu ir namu. Kas nėra valgęs savo kasdieninės duonos su ašaromis, tas Dievo nepažįsta."

Taip galvojo kunigas Petras, dirbdamas meilės darbą. Jam rūpėjo, kad benamis, neturįs užteigęs namų, nepavėluotų pas Dievą. 15 minučių po vidurnakčio gali nuspręsti išganytą benamio sieloje. Kunigas Petras rišo benamio žmogaus klausimą 15 minučių prieš vidurnaktį, kai artimą mylėti dar nebuvo per vėlu.

G. Pečkys, S. J.

Iš filmų pasaulio

CINERAMA HOLIDAY

Paskutiniaisiais metais buvo stengiamasi patobulinti kinematografo meną ir techniką, kad žiūrovams būtų galima duoti vis natūralesnį ir didingesnį vaizdą. Buvo mėginta atvaizduoti trečiąjį matavimą, vartojant specialius akinius. Šiuo būdu buvo pagaminta keletas filmų. Pradžioje, žinoma, sukėlė publikos susidomėjimą. Bet niekam tai nepatiko, nes atrodė labai primityvu, nenatūralu: tai buvo tik akių ir nervų gadinimas, todėl visi nenuostabu, kad tuos trijų matavimų filmus, žiūrimus pro specialius akinius, jau reikia laikyti istoriniu dalyku, niekas jų daugiau negamina, nes niekas jų daugiau nežiūrėtų.

Didelis filmų patobulinimas buvo ir yra Cinemascope. Žymiai didesnis

ekranas, galingesnis balsas ir natūralesnis vaizdas kiekvienam patinka. Šiuo būdu yra gaminama vis daugiau ir daugiau filmų. Bet didingiausių vaizdą, tur būt suteikia Cinerama. Tai yra labai sudėtinga filmų gaminimo ir projektavimo technika. Visai nenuostabu, kad šiam tikslui yra pritaikyta tik po vieną teatrą didesniuose Amerikos miestuose. Iki šiol šiuo būdu yra pagaminti tik du filmai: "This is Cinerama", kurs buvo rodomas apie porą metų ir niekuomet netrūko žiūrovų, ir šiais metais pradėtas rodyti antras filmas "Cinerama Holiday". Iki sulauksime trečiojo, tur būt, praeis bent metai.

Tiek pirmasis, tiek antrasis filmas daug nesiskiria. Tiek pirmajame, tiek antrajame rodomi įvairūs gamtos vaizdai ir atskiri įdomūs gyvenimo momentai. Antrajame buvo stengtasi sukurti tam tikrą tęstinumą, parodant jaunavedžių porą, važinėjančią po pasaulį ir lankančią gražiausias ir įdomiausias vietas. Bet tai yra tik tam tikra fikcija: jokio tęstinumo čia nėra, nes minėtų jaunavedžių lankomos ir filme rodomos vietos nieko bendra tarp savęs neturi. Bet argi tai būtina? Gal kaip tik daugeliui yra įdomiau, kai nėra tęstinumo ir vieno-dumo, bet spalvingiausias įvairumas.

"Cinerama Holiday" tikrai suteikia šventadienišką nuotaiką, čia kiekvienas žiūrovas gali rasti ką nors, kas jam įdomu. Vienam patiks graškšios čiuožėjų figūros fantastiškoje St. Moritz čiuožykloje, kitą sužavės šveicarų dainos ir papročiai, trečias susikaups, matydamas iškilmingas Mišias Notre Dame katedroje ir klausydamasis berniukų choro. Viskas yra gražu ir didinga. Gal būt, Cinerama paprastiems filmams ir netiktų, nes čia turi būti kažkas ne-

paprasta, nekasdieniška, didinga. Paprasto gyvenimo scenos čia prapultų ir gal nesiderintų prie milžiniško ekrano, prie galingo balso ir prie labai plačios apimties vaizdo.

Techniškų netobulumų, žinoma, dar yra. Kaip pirmame, taip ir antrame filme, nepajėgta taip suderinti projektavimo iš trijų aparatų, kad būtų tobulai vientisas vaizdas. Ribos tarp trijų atskirų projekcijų aiškiai matyti. Visas didžiulis ekranas, atrodo, sudėtas iš trijų dalių, kurios trupučiuką juda ir kartais trukdo vaizdą, ypač tokiais iškilmingais momentais, kaip Mišios Notre Dame katedroje. Gal ilgainiui ir šie maži netobulumai bus išlyginti.

Kas nueis šio filmo pažiūrėti, neapsivils. Tai yra technikos stebuklas, kuriuo galime didžiulotis. Taip pat ir parinkti vaizdai yra gana vykę. Žinoma, ne kiekvienam viskas patiks, bet filmo gamintojai žinojo, jog Amerikoje yra labai skirtingų žmonių su skirtingais skoniais, todėl stengėsi kiekvienam patiekti tai, kas jam būtų įdomu.

MAMBO

Šis filmas nei akies nesužavės (nespalvotas), nei protui daug nau-dos neduos, nes nėra jokios ypatingesnės ir vertingesnės idėjos. Pagrin-diniai artistai: Silvana Mangano ir Vittorio Gassman. Jau tik šių artistų vardai kalba apie gerą vaidybą. Bet kai gero turinio nėra, tai nė geriausias artistas stebuklų nepadarys. Ar filmas duos kokios nors naudos ar ne, daug priklausys ir nuo žiūrovo nuotaikos. Jeigu, uždangai nusilei-dus, mintimis perbėgsi visą filmą ir, nesigilindamas per daug į smulkme-nas, norėsi susidaryti bendrą vaizdą, gal nejučiomis pradėsi niūniuoti Mai-

ronio "Sunku gyventi žmogui ant svieto". Pamatysi ir suprasi, kad yra tiek daug įvairių smulkmenų šiame pasulyje, kurios gali apkartinti žmogaus gyvenimą, jeigu jis nebus varojamas aiškios idėjos.

DADDY LONG LEGS

Spalvotas Cinemascope filmas. Nebloga muzika. Vaizduojama aštuoniolikmetė našlaitė (Leslie Caron), kurią paima globoti ir leisti į mokslo jau pagyvenęs milijonierius (Fred Astaire). Turinys ir vaidyba persunkta švelnia, kartais šiek tiek humoristiška nuotaika. Kas matė kelis filmus su Leslie Caron ir susižavėjo jos vaidyba bei asmenybe, nenusivils nuėjęs pažiūrėti šio filmo. Filmą gali patikti tiek suaugusiems, tiek ir jaunimui.

INTERRUPTED MELODY

Spalvotas Cinemascope muzikinis filmas. Turinys paimtas iš buvusios Metropolitan operos solistės Marjorie Lawrence gyvenimo. Pačioje savo karjeros viršūnėje ji suseraga polio liga. Gražiai atvaizduojama, kaip ji vėl grįžta į sceną sėdimame vežimėlyje. Dainuojamos ištraukos iš operų: Bohema, Madame Butterfly, Tristanas ir Izolda ir kt. Solistę vaidina Eleanor Parker, bet operų atlikėja dainuoja Eileen Farrell. Tiek pirmosios vaidyba, tiek antrosios dainavimas yra pasigėrėtini.

SOLDIER OF FORTUNE

Kinijos aplinka dideliame Cinemascope ekrane jau patenkiną žiūrovo akį, nors ir nieko daugiau filme nebūtų. Turinys imtas iš Ernest K. Gann novelės. Pagrindiniai artistai, Susan

Hayward ir Clark Gable, savo vardams gėdos nedaro. Iš filmo galima susidaryti šiokią tokį vaizdą apie Kinijos komunistus, prieš kuriuos yra bejėgiai Anglijos ir Amerikos valdininkai. Netruksta žiaurumų ir korupcijos. Atrodo, kad filmo direktoriai stengėsi veiksmą kreipti kaip galima geresne linkme, bet, norėdami sekti minėtos novelės turinį, negalėjo išvengti vienos kitos morališkai nepateisinamos aplinkybės.

STRATEGIC AIR COMMAND

Filmą, supažindinęs žiūrovą su moderniąja Amerikos aviacija. Todėl nežinia, ar čia pagrindiniais veikėjais laikyti puikiai savo vaidmenis atliekančius artistus, James Stewart ir June Allyson, ar ore skraidančius didingus moderniškiausius karo lėktuvus. Filmą visiems įdomus ir patartinas tiek puikiu pastatymu, tiek pagrindine mintimi, tiek gražiu, šen ar ten pasitaikančiu humoru.

THE PRODIGAL

Nežiūrint didingo ir pompastiško pastatymo, vis dėlto reikia jį laikyti menkos vertės filmu. Nors siužetas imtas iš Šv. Rašto, bet tai yra tik profanacija tos gražiausios ir jautriausios Kristaus papasakotos istorijos apie sūnų vėjavaikį. Visas filmas sukasi tik apie vėjavaikio sūnaus (Edmund Purdom) ir pagonių meilės deivės vyriausiosios vaidilutės (Lana Turner) meilės istoriją. Šių abiejų pagrindinių artistų vaidyba labai gera, bet ji neduoda svorio tuščiam turiniui. Meilės deivės vyriausioji vaidilutė savo apsirengimu ir elgesiu yra daugiau panaši į kabareto šokėją. Filme pasitaiko gana daug žiaurių vaizdų ir žudymų.

J. V.

PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVO REIKALAI

Archyvas renka medžiagą ne tik iš JAV lietuvių gyvenimo, bet iš viso pasaulio lietuvių. Spauldoje randame vis daugiau ir daugiau žinių apie istorinės medžiagos sunaikinimus. Yra naikinami ir deginami laikraščių rinkiniai, organizacijų archyvai, knygynai. Šią medžiagą naikinant, daroma labai didelė skriauda mūsų tautai. Pasaulio Lietuvių Archyvo patalpos yra pakankamai erdvios, todėl visi gali siųsti bet kokią archyvinę medžiagą iš lietuvių gyvenimo. Vietos čia viskam bus.

Buvo asmenų, kurie raštu ar žodžiu teiravosi, koks yra likimas tos medžiagos, kuri atstovauja skirtingą pasaulėžiūrą nuo Archyvo vadovybės. Buvo teirujamasi, ar saugojama ir nesunaikinama tokia medžiaga. Tokiais klausimais susirūpinusiems pranešame, kad Archyvas renka ir saugoja istorinę medžiagą be jokio pasaulėžiūrinio skirtumo. Visai nesvarbu, kurios pasaulėžiūros asmens ar sambūrio veiklos pėdsakus toji medžiaga liudija, svarbu, kad ji būtų iš lietuvių gyvenimo. Kas nori, gali ateiti į archyvą ir tai patikrinti.

Taiigi, labai prašome visą tinkamą medžiagą siųsti šiuo adresu: Pasaulio Lietuvių Archyvui, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Illinois, U. S. A.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Dr. Pr. Gaidamavičius. MILŽINAS, DIDVYRIS, ŠVENTASIS. Žmogiškosios pilnaties vizija. Tėvų Pranciškonų leidinys: Aplanke V. K. Jonyno. 246 psl., kaina \$2.

Po "Išbloškotojo žmogaus" (1951) dr. Pr. Gaidamavičius išėina su nauju darbu, kuriame jisai atskleidžia gyvenimo turinį. Pastarasis yra pilnas vertybių: medžiaginių — vitalinių, dvasinių — moralinių ir religinių. Pirmųjų vertybių viršūnė — milžinas, antrųjų — didvyris, trečiųjų — šventasis. Jos visos drauge įprasmina žmogų ir jį atbaigia šventojo pavidale.

Kiekvienas žmogus daugiau ar mažiau dalyvauja minimose vertybėse ir todėl jis yra pasinešęs arba milžino, arba didvyrio, arba šventojo keliu. Ne visi pasiekia viršūnę, bet visi vienai ar kitai jos siekia. Skaitytojas čia ras savojo kelio dalį, orientuotą link pilnaties.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” RĖMĖJAI

“L. L.” paremti arba tremtiniams Vokietijoje aukojo:

Kun. N. Pakalnis (Brooklyn) — 25 dolerius, O. Rašinskienė (Cicero) — 10 dol., Kun. J. Pragulbickas (Elizabeth) — 8 dol., K. Krenčius (Chicago) — 5 dol., R. Smetona — (Canton) — 6 dol.

Po 3 dol.: O. Simonaitis (Cicero), Rūta Kerelytė (Chicago), kun. A. Rubšys (California), V. Paulionis (Toronto), P. Juozapavičius (Chicago), A. Dobrovolskis (Toronto), dr. M. Baktys (Dixon), O. Brazdžionienė (Chicago), A. Šeputis (Chicago), N. Mažeika (Delhi), P. Gylys (Chicago), J. Bujauskas (Detroit).

Po 2 dol.: A. Stulginskas (Cicero), L. Zurlis (Chicago), A. Pareigis (Cicero), M. Januševičaitė (Toronto), M. Noreikienė (Baltimore), J. Lenkevičius (Chicago).

Po 1 dol.: F. Černius, A. Dikinis, J. M. Laurinaitis, V. Matutis, J. Grigaitis, V. Binkis, J. Klevaitis, V. Kontrimas, F. Butvinas, R. Didžgalvis, A. Bacevičius, A. Želvys, J. Grabauskas, J. Bernotas, V. Morkūnas, V. Arlauskas, J. Petraitis, L. Paulavičius, A. Kundrotas, K. Rubinas, E. Jucevičius, J. Gasperas, A. Sirutis, S. Žumbakienė, S. Daržinskas, S. Mačiukienė, P. Juozapavičius, P. Norvilas, V. M. Jautakis, A. Miliauskas, H. Chapas, O. Paškevičienė, M. Rutka, M. Milaknis, M. Juknius, V. Indrulėnas, A. Plateris, K. Vaitkus, H. Milaknis, E. Bačinskas, M. Laurinavičius, J. Laukys, J. Rapšys (visi iš Chicago), J. Starinskas (Dorchester), F. Galdikas (Toronto), V. Šalčiūnas (Phila.), V. Strolis (Grand Rapids), J. Lipnickas (Brooklyn), K. Valantinas (Detroit), C. Orentienė (Worcester), A. Karklius (Cleveland) dr. J. Vidžiūnas (Lexigton), kun. A. Sabaliauskas (Paterson), A. Stelingis (Cicero), E. Žiemelienė (Detroit), S. Juodaitis (Norwalk), L. Janulevičius (Brooklyn), A. Lišauskas (Toledo), P. Kaminskas (Joliet), M. Kapočienė (Boston), J. Jusys (Worcester), kun. V. Paulauskas (Thompson), A. Banėnas (Detroit), B. Chomianka (Cicero), G. Kaulienė (Toronto), kun. J. Patašius (Great Falls), P. Augaitis (Tillsonburg), J. Luinys (Dixon), O. Bukauskas (Cicero), J. Naujokaitis (California), V. Lavinskienė (Cicero), H. Miklasevičius (Great Neck), A. Žukauskaitė (Naugatuck), M. Lazdutis (Hamilton), A. Ruigys (Los Angeles), I. Janavičius (Cleveland), M. Varneckas (Clark), Z. Laurinavičius (Toronto), kun. J. Bacevičius (Kintyre), E. Kutkus (Detroit), J. Kaknevičius (Toronto), V. Staškus (Yonkers), J. Ilenda (Cleveland), A. Augustine (Canada), kun. V. Martinkus (Providence), M. Jonikas (Hamilton).

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.